

มฤตยมก

กุศลบท

สำหรับชั้นมหาอาภิวรรณิกะตรี

สรุปปุจฉา < บาลี >

กุศลบท

ยมกะ นัย		มูลยมกะ		เอกมูลยมกะ		อัญญมัญญมูลยมกะ	
		สันนิฐานบท	สังสยบท	สันนิฐานบท	สังสยบท	สันนิฐานบท	สังสยบท
มูล นัย	อนุ.ป.	เยเกจิ กุสลา ฐมา,	สพฺเพ เต กุสลมูลาติ ?	เยเกจิ กุสลา ฐมา,	สพฺเพ เต กุสลมูลเลน เอกมูลาติ ?	เยเกจิ กุสลมูลเลน เอกมูลา ฐมา,	สพฺเพ เต กุสลมูลเลน อญฺมมญฺญมูลาติ ?
	ปฎิ.ป.	เย วา ปน กุสลมูลา,	สพฺเพ เต ฐมา กุสลาติ ?	เย วา ปน กุสลมูลเลน เอกมูลา,	สพฺเพ เต ฐมา กุสลาติ ?	เย วา ปน กุสลมูลเลน อญฺมมญฺญมูลา,	สพฺเพ เต ฐมา กุสลาติ ?
มูลมูล นัย	อนุ.ป.	เยเกจิ กุสลา ฐมา,	สพฺเพ เต กุสลมูลมูลาติ ?	เยเกจิ กุสลา ฐมา,	สพฺเพ เต กุสลมูลเลน เอกมูลมูลาติ ?	เยเกจิ กุสลมูลเลน เอกมูลมูลา ฐมา,	สพฺเพ เต กุสลมูลเลน อญฺมมญฺญมูลมูลาติ ?
	ปฎิ.ป.	เย วา ปน กุสลมูลมูลา,	สพฺเพ เต ฐมา กุสลาติ ?	เย วา ปน กุสลมูลเลน เอกมูลมูลา,	สพฺเพ เต ฐมา กุสลาติ ?	เย วา ปน กุสลมูลเลน อญฺมมญฺญมูลมูลา,	สพฺเพ เต ฐมา กุสลาติ ?
มูลก นัย	อนุ.ป.	เยเกจิ กุสลา ฐมา,	สพฺเพ เต กุสลมูลกาติ ?	เยเกจิ กุสลา ฐมา,	สพฺเพ เต กุสลมูลเลน เอกมูลกาติ ?	เยเกจิ กุสลมูลเลน เอกมูลกา ฐมา,	สพฺเพ เต กุสลมูลเลน อญฺมมญฺญมูลกาติ ?
	ปฎิ.ป.	เย วา ปน กุสลมูลกา,	สพฺเพ เต ฐมา กุสลาติ ?	เย วา ปน กุสลมูลเลน เอกมูลกา,	สพฺเพ เต ฐมา กุสลาติ ?	เย วา ปน กุสลมูลเลน อญฺมมญฺญมูลกา,	สพฺเพ เต ฐมา กุสลาติ ?
มูลมูลก นัย	อนุ.ป.	เยเกจิ กุสลา ฐมา,	สพฺเพ เต กุสลมูลมูลกาติ ?	เยเกจิ กุสลา ฐมา,	สพฺเพ เต กุสลมูลเลน เอกมูลมูลกาติ ?	เยเกจิ กุสลมูลเลน เอกมูลมูลกา ฐมา,	สพฺเพ เต กุสลมูลเลน อญฺมมญฺญมูลมูลกาติ ?
	ปฎิ.ป.	เย วา ปน กุสลมูลมูลกา,	สพฺเพ เต ฐมา กุสลาติ ?	เย วา ปน กุสลมูลเลน เอกมูลมูลกา,	สพฺเพ เต ฐมา กุสลาติ ?	เย วา ปน กุสลมูลเลน อญฺมมญฺญมูลมูลกา,	สพฺเพ เต ฐมา กุสลาติ ?

สรุปวิสัย < บาลี >

กุศลบท

ยมกะ นัย		มูลยมกะ	เอกมูลยมกะ	อัญญมัญญมูลยมกะ
มูล นัย	อนุ.วิ.	ตีเณว กุศลมูลานี, อวเสสา กุสลา ฐมา น กุศลมูลา.	อามนฺตา	มูลานี ยานี เอกโต อุปฺปชฺชนฺติ กุศลมูลานี เอกมูลานี เจว อญฺญมญฺญมูลานี ๑, อวเสสา กุศลมูลสหชาตา ฐมา กุศลมูลเณ เอกมูลา น ๑ อญฺญมญฺญมูลา.
	ปฏิบัติ.วิ.	อามนฺตา	กุศลสมฺภูจฺานํ ฐปํ กุศลมูลเณ เอกมูลํ น กุศลํ, กุศลํ กุศลมูลเณ เอกมูลญฺเจว กุศลญฺจ.	อามนฺตา
มูล นัย	อนุ.วิ.	ตีเณว กุศลมูลมูลานี, อวเสสา กุสลา ฐมา น กุศลมูลมูลา.	อามนฺตา	มูลานี ยานี เอกโต อุปฺปชฺชนฺติ กุศลมูลานี เอกมูลมูลานี เจว อญฺญมญฺญมูลมูลานี ๑, อวเสสา กุศลมูลสหชาตา ฐมา กุศลมูลเณ เอกมูลมูลา น ๑ อญฺญมญฺญมูลมูลา.
	ปฏิบัติ.วิ.	อามนฺตา	กุศลสมฺภูจฺานํ ฐปํ กุศลมูลเณ เอกมูลมูลํ น กุศลํ, กุศลํ กุศลมูลเณ เอกมูลมูลญฺเจว กุศลญฺจ.	อามนฺตา
มูล นัย	อนุ.วิ.	อามนฺตา	อามนฺตา	มูลานี ยานี เอกโต อุปฺปชฺชนฺติ กุศลมูลานี เอกมูลกานี เจว อญฺญมญฺญมูลกานี ๑, อวเสสา กุศลมูลสหชาตา ฐมา กุศลมูลเณ เอกมูลกา น ๑ อญฺญมญฺญมูลกา.
	ปฏิบัติ.วิ.	กุศลสมฺภูจฺานํ ฐปํ กุศลมูลกํ น กุศลํ, กุศลํ กุศลมูลกญฺเจว กุศลญฺจ.	กุศลสมฺภูจฺานํ ฐปํ กุศลมูลเณ เอกมูลกํ น กุศลํ, กุศลํ กุศลมูลเณ เอกมูลกญฺเจว กุศลญฺจ.	อามนฺตา
มูล นัย	อนุ.วิ.	อามนฺตา	อามนฺตา	มูลานี ยานี เอกโต อุปฺปชฺชนฺติ กุศลมูลานี เอกมูลมูลกานี เจว อญฺญมญฺญมูลมูลกานี ๑, อวเสสา กุศลมูลสหชาตา ฐมา กุศลมูลเณ เอกมูลมูลกา น ๑ อญฺญมญฺญมูลมูลกา.
	ปฏิบัติ.วิ.	กุศลสมฺภูจฺานํ ฐปํ กุศลมูลมูลกํ น กุศลํ, กุศลํ กุศลมูลมูลกญฺเจว กุศลญฺจ.	กุศลสมฺภูจฺานํ ฐปํ กุศลมูลเณ เอกมูลมูลกํ น กุศลํ, กุศลํ กุศลมูลเณ เอกมูลมูลกญฺเจว กุศลญฺจ.	อามนฺตา

สรุปโครงสร้าง มูลวาระ กุศลบท

กุศลบท

ยมกะ นัย		มูลยมกะ				เอกมูลยมกะ				อัญญมัญญมูลยมกะ			
		สันนิฐานบท		สังสยบท		สันนิฐานบท		สังสยบท		สันนิฐานบท		สังสยบท	
มูล นัย	อนุ.ปุ.	21-38	>	3	ปริ,อ	21-38	=	21-38	ปัจ,ปฎิ	21-38-17	>	3	ปริ,อ
	ปฎิ.ปุ.	3	=	3	ปัจ,ปฎิ	21-38-17	>	21-38	ปริ,ต	3	=	3	ปัจ,ปฎิ
มูลมูล นัย	อนุ.ปุ.	21-38	>	3	ปริ,อ	21-38	=	21-38	ปัจ,ปฎิ	21-38-17	>	3	ปริ,อ
	ปฎิ.ปุ.	3	=	3	ปัจ,ปฎิ	21-38-17	>	21-38	ปริ,ต	3	=	3	ปัจ,ปฎิ
มูลก นัย	อนุ.ปุ.	21-38	=	21-38	ปัจ,ปฎิ	21-38	=	21-38	ปัจ,ปฎิ	21-38-17	>	3	ปริ,อ
	ปฎิ.ปุ.	21-38-17	>	21-38	ปริ,ต	21-38-17	>	21-38	ปริ,ต	3	=	3	ปัจ,ปฎิ
มูลมูลก นัย	อนุ.ปุ.	21-38	=	21-38	ปัจ,ปฎิ	21-38	=	21-38	ปัจ,ปฎิ	21-38-17	>	3	ปริ,อ
	ปฎิ.ปุ.	21-38-17	>	21-38	ปริ,ต	21-38-17	>	21-38	ปริ,ต	3	=	3	ปัจ,ปฎิ

ข้อควรปฏิบัติ ท่องจำบาลี ปุ. วิ. และองค์ธรรมให้แม่นยำ ในส่วนขององค์ธรรมมีส่วนที่ต้องท่องจำเฉพาะ เพียงแค่ 3 ยมกะ คือ มูลยมกะ, เอกมูลยมกะ,

อัญญมัญญมูลยมกะ ในมูลนัย เท่านั้น องค์ธรรมในส่วนอื่น ๆ จะเหมือนกัน ในตารางได้ใช้เส้นสีเข้มแบ่งเป็นกรอบไว้ เพื่อแยกแ่การสังเกต

มูลนัย มูลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>มูลยมกะ</p>	
	<อนุโลมปุจฉา>	<ปฏิโลมปุจฉา>
<p>มูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ กุสลา ธมฺมา, สพฺเพ เต กุสลมฺมาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่ากุศลมูล ไช้ไหม ?</p> <p>วิ. ดีเถว กุสลมฺมานิ, อวเสสา กุสลา ธมฺมา น กุสลมฺมา. อโลภะ อโทสะ อโมหะ เพียง ๓ เท่านั้น ชื่อว่ากุศลมูล กุศลธรรมที่เหลือออกนั้น ไม่ชื่อว่ากุศลมูล.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ กุสลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพฺเพ เต กุสลมฺมา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ กุศลมูล ๓ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่ากุศลมูล ไช้ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา กุศลมูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า ดีเถว กุสลมฺมานิ</p> <p style="text-align: center;">แล้วทรงยกเอา กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๕ (เว้นกุศลมูล ๓)</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อวเสสา กุสลา ธมฺมา น กุสลมฺมา</p> <p>หลักสูตร น.6-7 คำวิสัยในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัย ที่มีวิภังค์โดยอ้อม</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน กุสลมฺมา, สพฺเพ เต ธมฺมา กุสลาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ากุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ไช้ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไช้.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน กุสลมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพฺเพ เต ธมฺมา กุสลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุศลมูล ๓ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ากุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ไช้ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัย ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยรับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่า กุศลมูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นกุศล ด้วย</p>

มูลนัย เอกมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>เอกมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ กุสลา ธมฺมา, สพฺเพ เต กุสลมฺulen เอกมฺลาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล ไซ้ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ้.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ กุสลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพฺเพ เต กุสลมฺulen เอกมฺลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล ไซ้ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัย ว่า อามนฺตา</p> <p>ซึ่งเป็นคำวิสัยนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท</p> <p>เพราะว่า กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล ด้วย</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน กุสลมฺulen เอกมฺลา, สพฺเพ เต ธมฺมา กุสลาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ไซ้ไหม ?</p> <p>วิ. กุสลสมฺภูจฺจํ รูปํ กุสลมฺulen เอกมฺลํ น กุสลํ, กุสลํ กุสลมฺulen เอกมฺลญฺเจว กุสลญฺจ. รูปซึ่งมีกุศลเป็นสมฺภูจฺจํ มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล แต่ไม่ใช่เป็นกุศล, กุศลธรรม มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล ก็ไซ้ เป็นกุศล ก็ไซ้.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน กุสลมฺulen เอกมฺลา เป็นสันนิฏฐานบท สพฺเพ เต ธมฺมา กุสลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ กุศลจิตตชรูป ๑๗</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปฺปนฺนปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ไซ้ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา กุศลจิตตชรูป ๑๗</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า กุสลสมฺภูจฺจํ รูปํ กุสลมฺulen เอกมฺลํ น กุสลํ</p> <p>แล้วทรงยกเอา กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า กุสลํ กุสลมฺulen เอกมฺลญฺเจว กุสลญฺจ</p> <p>คำวิสัยในปฏิโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทสสนวิสัย ที่มีวิภัคฺโดยตรง</p>
<p>หลักสูตร น.7-8</p>		

มูลนัย อัญญมัญญมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>อัญญมัญญมุลยมกะ</p>	
	<อนุโลมปุจฉา>	<ปฏิโลมปุจฉา>
<p>มูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ กุสลมฺulen เอกมฺูลา ธมฺมา, สพุเพ เต กุสลมฺulen อญฺณมญฺญมฺูลาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับกุศลมูล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. มุลา นิ ยานิ เอกโต อูปฺปชฺชนฺติ กุสลมฺูลานิ เอกมฺูลานิ เจว อญฺณมญฺญมฺูลานิ จ, อวเสสา กุสลมฺูลสหชาตา ธมฺมา กุสลมฺulen เอกมฺูลา น จ อญฺณมญฺญมฺูลา. กุศลมูลเหล่าใด เกิดขึ้นคราวเดียวกัน กุศลมูลเหล่านั้น มีมูลเป็นอันเดียวกัน ก็ใช่ ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน ก็ใช่, ธรรมที่เกิดพร้อมกันกับกุศลมูลที่เหลือนอกนั้น มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล แต่ไม่ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ กุสลมฺulen เอกมฺูลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต กุสลมฺulen อญฺณมญฺญมฺูลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ กุสลจิตตชรูป ๑๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ กุศลมูล ๓ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับกุศลมูล ใช่ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา กุศลมูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า มุลา นิ ยานิ เอกโต อูปฺปชฺชนฺติ กุสลมฺูลานิ เอกมฺูลานิ เจว อญฺณมญฺญมฺูลานิ จ แล้วทรงยกเอา กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๕ (เว้นกุศลมูล ๓) กุสลจิตตชรูป ๑๗ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อวเสสา กุสลมฺูลสหชาตา ธมฺมา กุสลมฺulen เอกมฺูลา น จ อญฺณมญฺญมฺูลา</p> <p>หลักสูตร น.8-9 คำวิสัยทัศน์ในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัยทัศน์ ที่มีวิภังค์โดยอ้อม</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน กุสลมฺulen อญฺณมญฺญมฺูลา, สพุเพ เต ธมฺมา กุสลาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ใช่.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน กุสลมฺulen อญฺณมญฺญมฺูลา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา กุสลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุศลมูล ๓ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ใช่ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัยทัศน์ ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยทัศน์รับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่าเป็น กุศลมูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นกุศล ด้วย</p>

มูลมูลนัย มุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>มูลมูลนัย</p>	<p>มุลยมกะ</p>
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลมูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ กุสลา ธมฺมา, สพฺเพ เต กุสลมูลมฺมาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่ามูลที่เป็นกุศลมูล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. ตีเณว กุสลมูลมฺมานิ, อวเสสา กุสลา ธมฺมา น กุสลมูลมฺมา. อโลกะ อโทสะ อโมหะ เพียง ๓ เท่านั้น ชื่อว่ามูลที่เป็นกุศลมูล, กุศลธรรมที่เหลือออกนั้น ไม่ ชื่อว่ามูลที่เป็นกุศลมูล.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ กุสลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพฺเพ เต กุสลมูลมฺมา เป็นสังสยบท องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ กุศลมูล ๓ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา ถามว่า ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่ามูลที่เป็นกุศลมูล ใช่ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา กุศลมูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า ตีเณว กุสลมูลมฺมานิ แล้วทรงยกเอา กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๕ (เว้นกุศลมูล ๓) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อวเสสา กุสลา ธมฺมา น กุสลมูลมฺมา</p> <p>หลักสูตร น.9-10 คำวิสัยในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัตสนวิสัย ที่มีวิภังค์โดยอ้อม</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน กุสลมูลมฺมา, สพฺเพ เต ธมฺมา กุสลาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ามูลที่เป็นกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน กุสลมูลมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพฺเพ เต ธมฺมา กุสลา เป็นสังสยบท องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุศลมูล ๓ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา ถามว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ามูลที่เป็นกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ใช่ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัย ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่า กุศลมูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นกุศล ด้วย</p>

มูลมูลนัย เอกมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>เอกมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลมูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ กุสลา ธมฺมา, สพุเพ เต กุสลมฺulen เอกมุลมฺลาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ใช่.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ กุสลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต กุสลมฺulen เอกมุลมฺลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา ถามว่า ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล ใช่ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิเศษนา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิเศษนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่า กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล ด้วย</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน กุสลมฺulen เอกมุลมฺลา, สพุเพ เต ธมฺมา กุสลาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. กุสลสมฺภูจฺจํ รูปิ กุสลมฺulen เอกมุลมฺลํ น กุสลํ, กุสลํ กุสลมฺulen เอกมุลมฺลญฺเจะว กุสลญฺจ. รูปซึ่งมีกุศลเป็นสมฺภูจฺจํ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล แต่ไม่ใช่เป็นกุศล, กุศลธรรม มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล ก็ใช่ เป็นกุศล ก็ใช่.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน กุสลมฺulen เอกมุลมฺลา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา กุสลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ กุสลจิตตชรูป ๑๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา ถามว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ใช่ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา กุสลจิตตชรูป ๑๗ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า กุสลสมฺภูจฺจํ รูปิ กุสลมฺulen เอกมุลมฺลํ น กุสลํ แล้วทรงยกเอา กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า กุสลํ กุสลมฺulen เอกมุลมฺลญฺเจะว กุสลญฺจ</p> <p>คำวิเศษนาในปฏิโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิเศษนา ที่มีวิภังค์โดยตรง</p>
<p>หลักสูตร น.10-11</p>		

มูลมูลนัย อัญญมัญญมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>อัญญมัญญมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลมูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ กุสลมฺมุเลน เอกมฺมุลา ธมฺมา, สพุเพ เต กุสลมฺมุเลน อญฺญมญฺญมฺมุลาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่ามูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับกุศลมูล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. มุลานิ ยานิ เอกโต อูปฺปชฺชนฺติ กุสลมฺมูลานิ เอกมฺมุลา น ๑ อญฺญมญฺญมฺมุลา น ๑, อวเสสา กุสลมฺมุสสหาตา ธมฺมา กุสลมฺมุเลน เอกมฺมุลา น ๑ อญฺญมญฺญมฺมุลา. กุศลมูลเหล่าใด เกิดขึ้นคราวเดียวกัน กุศลมูลเหล่านั้น มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกัน ก็ใช่ ชื่อว่ามูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน ก็ใช่, ธรรมที่เกิดพร้อมกันกับกุศลมูลที่เหลือนอกนั้น มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล แต่ไม่ ชื่อว่ามูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ กุสลมฺมุเลน เอกมฺมุลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต กุสลมฺมุเลน อญฺญมญฺญมฺมุลา เป็นสังสยบท องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ กุศลจิตตชรูป ๑๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ กุศลมูล ๓ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา ถามว่า ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับกุศลมูล ใช่ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา กุศลมูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปุริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า มุลานิ ยานิ เอกโต อูปฺปชฺชนฺติ กุสลมฺมูลานิ เอกมฺมุลา น ๑ อญฺญมญฺญมฺมุลา น ๑ แล้วทรงยกเอา กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๕ (เว้นกุศลมูล ๓) กุศลจิตตชรูป ๑๗ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อวเสสา กุสลมฺมุสสหาตา ธมฺมา กุสลมฺมุเลน เอกมฺมุลา น ๑ อญฺญมญฺญมฺมุลา</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน กุสลมฺมุเลน อญฺญมญฺญมฺมุลา, สพุเพ เต ธมฺมา กุสลาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ามูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน กุสลมฺมุเลน อญฺญมญฺญมฺมุลา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา กุสลา เป็นสังสยบท องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุศลมูล ๓ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉนปัญหา ถามว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ามูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ใช่ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิฉนวิเศษ ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิเศษรับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่า กุศลมูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นกุศล ด้วย</p>
<p>หลักสูตร น.11-12</p>	<p>คำวิเศษในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทิสสนวิเศษ ที่มีวิภังค์โดยอ้อม</p>	

มูลกนิย มูลยมกะ

ยมกะ นัย	มูลกนิย <อนุโลมปุจฉา>	มูลยมกะ <ปฏิโลมปุจฉา>
<p>มูลกนิย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ กุสลา ธมฺมา, สพุเพ เต กุสลมูลกาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เป็นกุศล ไช้ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไช้.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ กุสลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต กุสลมูลกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เป็นกุศล ไช้ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัยนา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่า กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ มีมูลที่เป็นกุศล ด้วย</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน กุสลมูลกา, สพุเพ เต ธมฺมา กุสลาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เป็นกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ไช้ไหม ?</p> <p>วิ. กุสลสมฺภูจฺจํ รูปํ กุสลมูลกํ น กุสลํ, กุสลํ กุสลมูลกญฺเจว กุสลญฺจ. รูปซึ่งมีกุศลเป็นสมฺภูจฺจํ มีมูลที่เป็นกุศล แต่ไม่ใช่เป็นกุศล, กุศลธรรม มีมูลที่เป็นกุศล ก็ใช่ เป็นกุศล ก็ใช่.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน กุสลมูลกา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา กุสลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ กุศลจิตตชรูป ๑๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปฺปนฺนปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เป็นกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ไช้ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา กุศลจิตตชรูป ๑๗ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า กุสลสมฺภูจฺจํ รูปํ กุสลมูลกํ น กุสลํ แล้วทรงยกเอา กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า กุสลํ กุสลมูลกญฺเจว กุสลญฺจ คำวิสัยนาในปฏิโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัยนา ที่มีวิภังค์โดยตรง</p>

มูลกนิย เอกมุลยมกะ

ยมกะ นัย	เอกมุลยมกะ	
	<อนุโลมปุจฉา>	<ปฏิโลมปุจฉา>
<p>มูลกนิย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ กุสลา ธมฺมา, สพุเพ เต กุสลมฺulen เอกมุลกาติ ?</p> <p>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล ไช้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไช้.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ กุสลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต กุสลมฺulen เอกมุลกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล ไช้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัย ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่า กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล ด้วย</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน กุสลมฺulen เอกมุลกา, สพุเพ เต ธมฺมา กุสลาติ ?</p> <p>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ไช้ใหม่ ?</p> <p>วิ. กุสลสมฺภูจฺจํ รูปิ กุสลมฺulen เอกมุลกํ น กุสลํ, กุสลํ กุสลมฺulen เอกมุลกญฺเวย กุสลญฺจ. รูปซึ่งมีกุศลเป็นสมฺภูจฺจํ มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล แต่ไม่ใช่เป็นกุศล, กุศลธรรม มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล ก็ใช่ เป็นกุศล ก็ใช่.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน กุสลมฺulen เอกมุลกา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา กุสลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ กุสลจิตตชรูป ๑๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปฺปนฺนปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ไช้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา กุสลจิตตชรูป ๑๗ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า กุสลสมฺภูจฺจํ รูปิ กุสลมฺulen เอกมุลกํ น กุสลํ แล้วทรงยกเอา กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า กุสลํ กุสลมฺulen เอกมุลกญฺเวย กุสลญฺจ คำวิสัยในปฏิโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัย ที่มีวิภัคฺโดยตรง</p>
หลักสูตร น.13-14		

มูลกนิย อัญญมัญญมุลยมกะ

ยมกะ นัย	อัญญมัญญมุลยมกะ	
	<อนุโลมปุจฉา>	<ปฏิโลมปุจฉา>
<p>มูลกนิย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ กุสลมูเลน เอกมุลกา ธมฺมา, สฬฺเพ เต กุสลมูเลน อญฺณมญฺญมุลกาติ ?</p> <p>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลซึ่งกันและกันกับกุศลมูล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. มุลานิ ยานิ เอกโต อุปปชฺชนฺติ กุสลมุลานิ เอกมุลกานิ เจว อญฺณมญฺญมุลกานิ ๑, อวเสสา กุสลมุลสหชาตา ธมฺมา กุสลมูเลน เอกมุลกา น ๑ อญฺณมญฺญมุลกา. กุศลมูลเหล่าใด เกิดขึ้นคราวเดียวกัน กุศลมูลเหล่านั้น มีมูลเป็นอันเดียวกัน ก็ไซ้ มีมูลซึ่งกันและกัน ก็ไซ้, ธรรมที่เกิดพร้อมกันกับกุศลมูลที่เหลือนอกนั้น มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล แต่ไม่ไซ้ มีมูลซึ่งกันและกัน.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ กุสลมูเลน เอกมุลกา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สฬฺเพ เต กุสลมูเลน อญฺณมญฺญมุลกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ กุศลจิตตชรูป ๑๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ กุศลมูล ๓ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลซึ่งกันและกันกับกุศลมูล ไซ้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา กุศลมูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า</p> <p style="text-align: center;">มุลานิ ยานิ เอกโต อุปปชฺชนฺติ กุสลมุลานิ เอกมุลกานิ เจว อญฺณมญฺญมุลกานิ ๑ แล้วทรงยกเอา กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๕ (เว้นกุศลมูล ๓) กุศลจิตตชรูป ๑๗</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อวเสสา กุสลมุลสหชาตา ธมฺมา กุสลมูเลน เอกมุลกา น ๑ อญฺณมญฺญมุลกา</p> <p>หลักสูตร น.14-15 คำวิเศษนาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิเศษนา ที่มีวิภังค์โดยอ้อม</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน กุสลมูเลน อญฺณมญฺญมุลกา, สฬฺเพ เต ธมฺมา กุสลาติ ?</p> <p>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลซึ่งกันและกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ้.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน กุสลมูเลน อญฺณมญฺญมุลกา เป็นสันนิฏฐานบท สฬฺเพ เต ธมฺมา กุสลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุศลมูล ๓ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลซึ่งกันและกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ไซ้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิเศษนา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิเศษนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่า กุศลมูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นกุศล ด้วย</p>

มูลมูลกนัย มูลยมกะ

ยมกะ นัย	มูลยมกะ	
	<อนุโลมปุจฉา>	<ปฏิโลมปุจฉา>
<p>มูลมูลกนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ กุสลา ธมฺมา, สพฺเพ เต กุสลมูลมูลกาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เป็นกุศลมูล ไซ้ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ้.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ กุสลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพฺเพ เต กุสลมูลมูลกา เป็นสังสยบท องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา ถามว่า ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เป็นกุศลมูล ไซ้ไหม ? พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัยนา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่า กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ มีมูลที่เป็นกุศลมูล ด้วย</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน กุสลมูลมูลกา, สพฺเพ เต ธมฺมา กุสลาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เป็นกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ไซ้ไหม ?</p> <p>วิ. กุสลสมฺภูจฺจํ รูปํ กุสลมูลมูลกํ น กุสลํ, กุสลํ กุสลมูลมูลกญฺเจว กุสลญฺจ. รูปซึ่งมีกุศลเป็นสมฺภูจฺจํ มีมูลที่เป็นกุศลมูล แต่ไม่ใช่เป็นกุศล, กุศลธรรม มีมูลที่เป็นกุศลมูล ก็ไซ้ เป็นกุศล ก็ไซ้.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน กุสลมูลมูลกา เป็นสันนิฏฐานบท สพฺเพ เต ธมฺมา กุสลา เป็นสังสยบท องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ กุสลจิตตชรูป ๑๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ เท่านั้น ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา ถามว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เป็นกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ไซ้ไหม ? พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา กุสลจิตตชรูป ๑๗ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า กุสลสมฺภูจฺจํ รูปํ กุสลมูลมูลกํ น กุสลํ แล้วทรงยกเอา กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า กุสลํ กุสลมูลมูลกญฺเจว กุสลญฺจ คำวิสัยนาในปฏิโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัยนา ที่มีวิภัคค์โดยตรง</p>
หลักสูตร น.15-16		

มูลมูลกนัย เอกมุลยมกะ

ยมกะ นัย	เอกมุลยมกะ	
	<อนุโลมปุจฉา>	<ปฏิโลมปุจฉา>
<p>มูลมูลกนัย</p>	<p>อนุ.ป. เยเกจิ กุสลา ธมฺมา, สพุเพ เต กุสลมฺulen เอกมุลมฺulกาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ้.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ กุสลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต กุสลมฺulen เอกมุลมฺulกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัยัณา ว่า อามนฺตา</p> <p>ซึ่งเป็นคำวิสัยัณารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท</p> <p>เพราะว่า กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล ด้วย</p>	<p>ปฏิ.ป. เย วา ปน กุสลมฺulen เอกมุลมฺulกา, สพุเพ เต ธมฺมา กุสลาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. กุสลสมฺmจฺานํ รูปิ กุสลมฺulen เอกมุลมฺulกํ น กุสลํ, กุสลํ กุสลมฺulen เอกมุลมฺulกญฺเจว กุสลญฺจ. รูปซึ่งมีกุศลเป็นสมฺmจฺาน มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล แต่ไม่ใช่เป็นกุศล, กุศลธรรม มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล ก็ไซ้ เป็นกุศล ก็ไซ้.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน กุสลมฺulen เอกมุลมฺulกา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา กุสลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ กุสลจิตตชรูป ๑๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา กุสลจิตตชรูป ๑๗</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า กุสลสมฺmจฺานํ รูปิ กุสลมฺulen เอกมุลมฺulกํ น กุสลํ แล้วทรงยกเอา กุสลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า กุสลํ กุสลมฺulen เอกมุลมฺulกญฺเจว กุสลญฺจ</p> <p>คำวิสัยัณาในปฏิโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัยัณา ที่มีวิภังค์โดยตรง</p>
หลักสูตร น.16-17		

มูลมูลกนัย อัญญมัญญมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>อัญญมัญญมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลมูลกนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ กุสลมฺulen เอกมฺมูลกกา ฐมฺมา, สพฺเพ เต กุสลมฺulen อญฺณมญฺญมฺมูลกกาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับกุศลมูล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. มุลานิ ยานิ เอกโต อูปฺปชฺชนฺติ กุสลมฺูลานิ เอกมฺมูลกกาणि เจว อญฺณมญฺญมฺมูลกกาणि จ, อวเสสา กุสลมฺูลสหชาตา ฐมฺมา กุสลมฺulen เอกมฺมูลกกา น จ อญฺณมญฺญมฺมูลกกา. กุศลมูลเหล่าใด เกิดขึ้นคราวเดียวกัน กุศลมูลเหล่านั้น มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกัน ก็ใช่ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับกุศลมูล ก็ใช่, ธรรมที่เกิดพร้อมกันกับกุศลมูลที่เหลือนอกนั้น มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล แต่ไม่มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ กุสลมฺulen เอกมฺมูลกกา ฐมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพฺเพ เต กุสลมฺulen อญฺณมญฺญมฺมูลกกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๘ กุศลจิตตชรูป ๑๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ กุศลมูล ๓ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับกุศลมูล ใช่ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา กุศลมูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า</p> <p style="text-align: center;">มุลานิ ยานิ เอกโต อูปฺปชฺชนฺติ กุสลมฺูลานิ เอกมฺมูลกกาणि เจว อญฺณมญฺญมฺมูลกกาणि จ แล้วทรงยกเอา กุศลจิต ๒๑ เจตสิก ๓๕ (เว้นกุศลมูล ๓) กุศลจิตตชรูป ๑๗</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อวเสสา กุสลมฺูลสหชาตา ฐมฺมา กุสลมฺulen เอกมฺมูลกกา น จ อญฺณมญฺญมฺมูลกกา</p> <p>หลักสูตร น.17-18 คำวิสัยทัศน์ในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัยทัศน์ ที่มีวิภังค์โดยอ้อม</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน กุสลมฺulen อญฺณมญฺญมฺมูลกกา, สพฺเพ เต ฐมฺมา กุสลาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน กุสลมฺulen อญฺณมญฺญมฺมูลกกา เป็นสันนิฏฐานบท สพฺเพ เต ฐมฺมา กุสลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ กุศลมูล ๓ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล ใช่ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัยทัศน์ ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยทัศน์รับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่า กุศลมูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นกุศล ด้วย</p>

มฤตยมก

อภุคฺฉบพ

สำหรับชั้นมหาอาภิวรรณิกะตรี

สรุปปุจฉา < บาลี >

อกุสลบาท

ยมกะ นัย		มูลยมกะ		เอกมูลยมกะ		อัญญมัญญมูลยมกะ	
		สันนิฐานบาท	สังสยบท	สันนิฐานบาท	สังสยบท	สันนิฐานบาท	สังสยบท
มูล นัย	อนุ.ป.	เยเกจิ อกุสลา ฐมา,	สพเพ เต อกุสลมูลาติ ?	เยเกจิ อกุสลา ฐมา,	สพเพ เต อกุสลมูลเลน เอกมูลาติ ?	เยเกจิ อกุสลมูลเลน เอกมูลา ฐมา,	สพเพ เต อกุสลมูลเลน อญมมญมมูลาติ ?
	ปฏิบัติ.	เย วา ปน อกุสลมูลา,	สพเพ เต ฐมา อกุสลาติ ?	เย วา ปน อกุสลมูลเลน เอกมูลา,	สพเพ เต ฐมา อกุสลาติ ?	เย วา ปน อกุสลมูลเลน อญมมญมมูลา,	สพเพ เต ฐมา อกุสลาติ ?
มูลมูล นัย	อนุ.ป.	เยเกจิ อกุสลา ฐมา,	สพเพ เต อกุสลมูลมูลาติ ?	เยเกจิ อกุสลา ฐมา,	สพเพ เต อกุสลมูลเลน เอกมูลมูลาติ ?	เยเกจิ อกุสลมูลเลน เอกมูลมูลา ฐมา,	สพเพ เต อกุสลมูลเลน อญมมญมมูลมูลาติ ?
	ปฏิบัติ.	เย วา ปน อกุสลมูลมูลา,	สพเพ เต ฐมา อกุสลาติ ?	เย วา ปน อกุสลมูลเลน เอกมูลมูลา,	สพเพ เต ฐมา อกุสลาติ ?	เย วา ปน อกุสลมูลเลน อญมมญมมูลมูลา,	สพเพ เต ฐมา อกุสลาติ ?
มูลก นัย	อนุ.ป.	เยเกจิ อกุสลา ฐมา,	สพเพ เต อกุสลมูลกาติ ?	เยเกจิ อกุสลา ฐมา,	สพเพ เต อกุสลมูลเลน เอกมูลกาติ ?	เยเกจิ อกุสลมูลเลน เอกมูลกา ฐมา,	สพเพ เต อกุสลมูลเลน อญมมญมมูลกาติ ?
	ปฏิบัติ.	เย วา ปน อกุสลมูลกา,	สพเพ เต ฐมา อกุสลาติ ?	เย วา ปน อกุสลมูลเลน เอกมูลกา,	สพเพ เต ฐมา อกุสลาติ ?	เย วา ปน อกุสลมูลเลน อญมมญมมูลกา,	สพเพ เต ฐมา อกุสลาติ ?
มูลมูลก นัย	อนุ.ป.	เยเกจิ อกุสลา ฐมา,	สพเพ เต อกุสลมูลมูลกาติ ?	เยเกจิ อกุสลา ฐมา,	สพเพ เต อกุสลมูลเลน เอกมูลมูลกาติ ?	เยเกจิ อกุสลมูลเลน เอกมูลมูลกา ฐมา,	สพเพ เต อกุสลมูลเลน อญมมญมมูลมูลกาติ ?
	ปฏิบัติ.	เย วา ปน อกุสลมูลมูลกา,	สพเพ เต ฐมา อกุสลาติ ?	เย วา ปน อกุสลมูลเลน เอกมูลมูลกา,	สพเพ เต ฐมา อกุสลาติ ?	เย วา ปน อกุสลมูลเลน อญมมญมมูลมูลกา,	สพเพ เต ฐมา อกุสลาติ ?

สรุปวิสัย < บาลี >

อกุสลบาท

ยวมกะ นัย		มูลยวมกะ	เอกมูลยวมกะ	อัญญมัญญมูลยวมกะ
มูล นัย	อนุ.วิ.	ตีเณว อกุสลมูลานี, อวเสสา อกุสลา ฐมา น อกุสลมูลา.	อเหตุกั อกุสลั อกุสลมูเลน น เอกมูลั, สเหตุกั อกุสลั อกุสลมูเลน เอกมูลั.	มูลานี ยานี เอกโต อูปปชฺชนฺติ อกุสลมูลานี เอกมูลานี เจว อญฺณมญฺญมูลานี ๑, อวเสสา อกุสลมูลสหชาตา ฐมา อกุสลมูเลน เอกมูลา น ๑ อญฺณมญฺญมูลา.
	ปฏิบัติ.วิ.	อามนฺตา	อกุสลสมฺภูจฺจํ ฐปปี อกุสลมูเลน เอกมูลั น อกุสลั, อกุสลั อกุสลมูเลน เอกมูลญฺเจว อกุสลญฺ.	อามนฺตา
มูลมูล นัย	อนุ.วิ.	ตีเณว อกุสลมูลมูลานี, อวเสสา อกุสลา ฐมา น อกุสลมูลมูลา.	อเหตุกั อกุสลั อกุสลมูเลน น เอกมูลมูลั, สเหตุกั อกุสลั อกุสลมูเลน เอกมูลมูลั.	มูลานี ยานี เอกโต อูปปชฺชนฺติ อกุสลมูลานี เอกมูลมูลานี เจว อญฺณมญฺญมูลมูลานี ๑, อวเสสา อกุสลมูลสหชาตา ฐมา อกุสลมูเลน เอกมูลมูลา น ๑ อญฺณมญฺญมูลมูลา.
	ปฏิบัติ.วิ.	อามนฺตา	อกุสลสมฺภูจฺจํ ฐปปี อกุสลมูเลน เอกมูลมูลั น อกุสลั, อกุสลั อกุสลมูเลน เอกมูลมูลญฺเจว อกุสลญฺ.	อามนฺตา
มูลก นัย	อนุ.วิ.	อเหตุกั อกุสลั น อกุสลมูลกั, สเหตุกั อกุสลั อกุสลมูลกั.	อเหตุกั อกุสลั อกุสลมูเลน น เอกมูลกั, สเหตุกั อกุสลั อกุสลมูเลน เอกมูลกั.	มูลานี ยานี เอกโต อูปปชฺชนฺติ อกุสลมูลานี เอกมูลกานี เจว อญฺณมญฺญมูลกานี ๑, อวเสสา อกุสลมูลสหชาตา ฐมา อกุสลมูเลน เอกมูลกา น ๑ อญฺณมญฺญมูลกา.
	ปฏิบัติ.วิ.	อกุสลสมฺภูจฺจํ ฐปปี อกุสลมูลกั น อกุสลั, อกุสลั อกุสลมูลกญฺเจว อกุสลญฺ.	อกุสลสมฺภูจฺจํ ฐปปี อกุสลมูเลน เอกมูลกั น อกุสลั, อกุสลั อกุสลมูเลน เอกมูลกญฺเจว อกุสลญฺ.	อามนฺตา
มูลมูลก นัย	อนุ.วิ.	อเหตุกั อกุสลั น อกุสลมูลมูลกั, สเหตุกั อกุสลั อกุสลมูลมูลกั.	อเหตุกั อกุสลั อกุสลมูเลน น เอกมูลมูลกั, สเหตุกั อกุสลั อกุสลมูเลน เอกมูลมูลกั.	มูลานี ยานี เอกโต อูปปชฺชนฺติ อกุสลมูลานี เอกมูลมูลกานี เจว อญฺณมญฺญมูลมูลกานี ๑, อวเสสา อกุสลมูลสหชาตา ฐมา อกุสลมูเลน เอกมูลมูลกา น ๑ อญฺณมญฺญมูลมูลกา.
	ปฏิบัติ.วิ.	อกุสลสมฺภูจฺจํ ฐปปี อกุสลมูลมูลกั น อกุสลั, อกุสลั อกุสลมูลมูลกญฺเจว อกุสลญฺ.	อกุสลสมฺภูจฺจํ ฐปปี อกุสลมูเลน เอกมูลมูลกั น อกุสลั, อกุสลั อกุสลมูเลน เอกมูลมูลกญฺเจว อกุสลญฺ.	อามนฺตา

สรุปโครงสร้าง มูลวาระ อกุลสลบท

อกุลสลบท

ยมกะ นัย		มูลยมกะ				เอกมูลยมกะ				อัญญมัญญมูลยมกะ			
		สันนิฐานบท		สังสยบท		สันนิฐานบท		สังสยบท		สันนิฐานบท		สังสยบท	
มูล นัย	อนุ.ปุ.	12-27	>	3	ปรี,อ	12-27	>	12-27(-โม.เจในโม2)	ปรี,ต	12-27(-โม.เจในโม2)-17	>	3 (-โม.เจในโม.2)	ปรี,อ
	ปฎิ.ปุ.	3	=	3	ปัจ,ปฎิ	12-27(-โม.เจในโม2)-17	>	12-27(-โม.เจในโม2)	ปรี,ต	3 (-โม.เจในโม.2)	=	3 (-โม.เจในโม.2)	ปัจ,ปฎิ
มูลมูล นัย	อนุ.ปุ.	12-27	>	3	ปรี,อ	12-27	>	12-27(-โม.เจในโม2)	ปรี,ต	12-27(-โม.เจในโม2)-17	>	3 (-โม.เจในโม.2)	ปรี,อ
	ปฎิ.ปุ.	3	=	3	ปัจ,ปฎิ	12-27(-โม.เจในโม2)-17	>	12-27(-โม.เจในโม2)	ปรี,ต	3 (-โม.เจในโม.2)	=	3 (-โม.เจในโม.2)	ปัจ,ปฎิ
มูลก นัย	อนุ.ปุ.	12-27	>	12-27(-โม.เจในโม2)	ปรี,ต	12-27	>	12-27(-โม.เจในโม2)	ปรี,ต	12-27(-โม.เจในโม2)-17	>	3 (-โม.เจในโม.2)	ปรี,อ
	ปฎิ.ปุ.	12-27(-โม.เจในโม2)-17	>	12-27(-โม.เจในโม2)	ปรี,ต	12-27(-โม.เจในโม2)-17	>	12-27(-โม.เจในโม2)	ปรี,ต	3 (-โม.เจในโม.2)	=	3 (-โม.เจในโม.2)	ปัจ,ปฎิ
มูลมูลก นัย	อนุ.ปุ.	12-27	>	12-27(-โม.เจในโม2)	ปรี,ต	12-27	>	12-27(-โม.เจในโม2)	ปรี,ต	12-27(-โม.เจในโม2)-17	>	3 (-โม.เจในโม.2)	ปรี,อ
	ปฎิ.ปุ.	12-27(-โม.เจในโม2)-17	>	12-27(-โม.เจในโม2)	ปรี,ต	12-27(-โม.เจในโม2)-17	>	12-27(-โม.เจในโม2)	ปรี,ต	3 (-โม.เจในโม.2)	=	3 (-โม.เจในโม.2)	ปัจ,ปฎิ

ข้อควรปฏิบัติ ท่องจำบาลี ปุ. วิ. และองค์ธรรมให้แม่นยำ ในส่วนขององค์ธรรมมีส่วนที่ต้องท่องจำเฉพาะ เพียงแค่ 3 ยมกะ คือ มูลยมกะ, เอกมูลยมกะ,

อัญญมัญญมูลยมกะ ในมูลนัย เท่านั้น องค์ธรรมในส่วนอื่น ๆ จะเหมือนกัน ในตารางได้ใช้เส้นสีเข้มแบ่งเป็นกรอบไว้ เพื่อแยกแ่งการสังเกต

มูลนัย มุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>มุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อกุสลา ธมฺมา, สพุเพ เต อกุสลมฺมาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่าอกุศลมูล ไช้ไหม ?</p> <p>วิ. ตีเณว อกุสลมฺมานิ, อวเสสา อกุสลา ธมฺมา น อกุสลมฺมา. โลกะ โทสะ โมหะ เพียง ๓ เท่านั้น ชื่อว่าอกุศลมูล อกุศลธรรมที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าอกุศลมูล.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อกุสลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต อกุสลมฺมา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อกุศลมูล ๓ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่าอกุศลมูล ไช้ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา อกุศลมูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า ตีเณว อกุสลมฺมานิ แล้วทรงยกเอา อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๔ (เว้นอกุศลมูล ๓) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า อวเสสา อกุสลา ธมฺมา น อกุสลมฺมา</p> <p>หลักสูตร น.18-19 คำวิชันนาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิงค์โดยอ้อม</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อกุสลมฺมา, สพุเพ เต ธมฺมา อกุสลาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่าอกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอกุศล ไช้ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไช้.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อกุสลมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา อกุสลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อกุศลมูล ๓ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่าอกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอกุศล ไช้ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิชันนา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิชันนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท</p> <p>เพราะว่า อกุศลมูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นอกุศล ด้วย</p>

มูลนัย เอกมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>เอกมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อกุสลา ธมฺมา, สพุเพ เต อกุสลมฺulen เอกมฺุลาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอกุศลมูล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อเหตุกํ อกุสลํ อกุสลมฺulen น เอกมฺุลํ, สเหตุกํ อกุสลํ อกุสลมฺulen เอกมฺุลํ. อกุศลที่เป็นอเหตุกะ ไม่ มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอกุศลมูล, อกุศลที่เป็นสเหตุกะ มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอกุศลมูล.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อกุสลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต อกุสลมฺulen เอกมฺุลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ ทั้งหมด องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอกุศลมูล ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา โมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อเหตุกํ อกุสลํ อกุสลมฺulen น เอกมฺุลํ แล้วทรงยกเอา อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า สเหตุกํ อกุสลํ อกุสลมฺulen เอกมฺุลํ</p> <p>หลักสูตร น.19-20 คำวิชันนาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิภัคค์โดยตรง</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อกุสลมฺulen เอกมฺุลา, สพุเพ เต ธมฺมา อกุสลาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอกุศล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อกุสลสมฺุจฺจานํ รูปํ อกุสลมฺulen เอกมฺุลํ น อกุสลํ, อกุสลํ อกุสลมฺulen เอกมฺุลญฺเจะ อกุสลญฺจ. รูปซึ่งมีอกุศลเป็นสมฺุจฺจาน มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอกุศลมูล แต่ไม่ใช่เป็นอกุศล, อกุศลธรรม มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอกุศลมูล ก็ใช่ เป็นอกุศล ก็ใช่.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อกุสลมฺulen เอกมฺุลา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา อกุสลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) อกุศลจิตตชรูป ๑๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอกุศล ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา อกุศลจิตตชรูป ๑๗ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อกุสลสมฺุจฺจานํ รูปํ อกุสลมฺulen เอกมฺุลํ น อกุสลํ แล้วทรงยกเอา อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อกุสลํ อกุสลมฺulen เอกมฺุลญฺเจะ อกุสลญฺจ</p> <p>คำวิชันนาในปฏิโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิภัคค์โดยตรง</p>

มูลนัย อัญญมัญญมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>อัญญมัญญมุลยมกะ</p>	
	<อนุโลมปุจฉา>	<ปฏิโลมปุจฉา>
<p>มูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อภุศลมุลเลน เอกมุลลา ธมฺมา, สฬุเพ เต อภุศลมุลเลน อญญมญญมุลลาติ ?</p> <p>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอภุศลมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่าเป็นมุลซึ่งกันและกันกับอภุศลมุล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. มุลานิ ยานิ เอกโต อุกุปฺปชฺชนฺติ อภุศลมุลานิ เอกมุลลานิ เจว อญญมญญมุลลานิ จ, อวเสสา อภุศลมุลสหชาตา ธมฺมา อภุศลมุลเลน เอกมุลลา น จ อญญมญญมุลลา. อภุศลมุลเหล่าใด เกิดขึ้นคราวเดียวกัน อภุศลมุลเหล่านั้น มีมูลเป็นอันเดียวกัน ก็ไซ้ ชื่อว่าเป็นมุลซึ่งกันและกัน ก็ไซ้, ธรรมที่เกิดพร้อมกันกับอภุศลมุลที่เหลือนอกนั้น มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอภุศลมุล แต่ไม่ ชื่อว่าเป็นมุลซึ่งกันและกัน.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อภุศลมุลเลน เอกมุลลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สฬุเพ เต อภุศลมุลเลน อญญมญญมุลลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) อภุศลจิตตชรูป ๑๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อภุศลมุล ๓ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอภุศลมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่าเป็นมุลซึ่งกันและกันกับอภุศลมุล ไซ้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา อภุศลมุล ๓ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า มุลานิ ยานิ เอกโต อุกุปฺปชฺชนฺติ อภุศลมุลานิ เอกมุลลานิ เจว อญญมญญมุลลานิ จ แล้วทรงยกเอา อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๔ (เว้นอภุศลมุล ๓) อภุศลจิตตชรูป ๑๗ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อวเสสา อภุศลมุลสหชาตา ธมฺมา อภุศลมุลเลน เอกมุลลา น จ อญญมญญมุลลา</p> <p>หลักสูตร น.21 คำวิชันนาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิงค์โดยอ้อม</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อภุศลมุลเลน อญญมญญมุลลา, สฬุเพ เต ธมฺมา อภุศลลาติ ?</p> <p>หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่าเป็นมุลซึ่งกันและกันกับอภุศลมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอภุศล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ้.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อภุศลมุลเลน อญญมญญมุลลา เป็นสันนิฏฐานบท สฬุเพ เต ธมฺมา อภุศลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อภุศลมุล ๓ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่าเป็นมุลซึ่งกันและกันกับอภุศลมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอภุศล ไซ้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิชันนา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิชันนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่า อภุศลมุล ๓ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นอภุศล ด้วย</p>

มูลมูลนัย มุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>มุลยมกะ <อนุโลมปุจฉา></p>	<p>มุลยมกะ <ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลมูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อกุสลา ฐมา, สพุเพ เต อกุสลมุลมุลลาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่ามูลที่เป็นอกุศลมูล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. ตีเณว อกุสลมุลมุลลานิ, อวเสสา อกุสลา ฐมา น อกุสลมุลมุลลา. โลกะ โทสะ โมหะ เพียง ๓ เท่านั้น ชื่อว่ามูลที่เป็นอกุศลมูล, อกุศลธรรมที่เหลือออกนั้น ไม่ ชื่อว่ามูลที่เป็นอกุศลมูล.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อกุสลา ฐมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต อกุสลมุลมุลลา เป็นสังสยบท องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อกุศลมูล ๓ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปฺพณปัญหา ถามว่า ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่ามูลที่เป็นอกุศลมูล ใช่ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา อกุศลมูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปุริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า ตีเณว อกุสลมุลมุลลานิ แล้วทรงยกเอา อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๔ (เว้นอกุศลมูล ๓) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อวเสสา อกุสลา ฐมา น อกุสลมุลมุลลา</p> <p>หลักสูตร น.22 คำวิชันนาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิภังค์โดยอ้อม</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อกุสลมุลมุลลา, สพุเพ เต ฐมา อกุสลาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ามูลที่เป็นอกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอกุศล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อกุสลมุลมุลลา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ฐมา อกุสลา เป็นสังสยบท องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อกุศลมูล ๓ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา ถามว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ามูลที่เป็นอกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอกุศล ใช่ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิชันนา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิชันนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่า อกุศลมูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นอกุศล ด้วย</p>

มูลมูลนัย เอกมุลยมกะ

ยมกะ นัย	เอกมุลยมกะ	
	<อนุโลมปุจฉา>	<ปฏิโลมปุจฉา>
<p>มูลมูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อกุสลา ธมฺมา, สพุเพ เต อกุสลมฺulen เอกมุลมฺลาติ ?</p> <p>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอกุศลมูล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อเหตุกํ อกุสลํ อกุสลมฺulen น เอกมุลมฺลํ, สเหตุกํ อกุสลํ อกุสลมฺulen เอกมุลมฺลํ. อกุศลที่เป็นอเหตุกะ ไม่ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอกุศลมูล, อกุศลที่เป็นสเหตุกะ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอกุศลมูล.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อกุสลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต อกุสลมฺulen เอกมุลมฺลา เป็นสังสยบท องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ ทั้งหมด องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอกุศลมูล ใช่ไหม ?</i> พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา โมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อเหตุกํ อกุสลํ อกุสลมฺulen น เอกมุลมฺลํ แล้วทรงยกเอา อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า สเหตุกํ อกุสลํ อกุสลมฺulen เอกมุลมฺลํ</p> <p>หลักสูตร น.22-23 คำวิชันนาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิภังค์โดยตรง</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อกุสลมฺulen เอกมุลมฺลา, สพุเพ เต ธมฺมา อกุสลาติ ?</p> <p>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอกุศล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อกุสลมฺฏฐานํ รูปํ อกุสลมฺulen เอกมุลมฺลํ น อกุสลํ, อกุสลํ อกุสลมฺulen เอกมุลมฺลญฺเจะ อกุสลญฺจ. รูปซึ่งมีอกุศลเป็นสมุฏฐาน มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอกุศลมูล แต่ไม่ใช่เป็นอกุศล, อกุศลธรรม มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอกุศลมูล ก็ใช่ เป็นอกุศล ก็ใช่.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อกุสลมฺulen เอกมุลมฺลา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา อกุสลา เป็นสังสยบท องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) อกุศลจิตตชรูป ๑๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอกุศล ใช่ไหม ?</i> พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา อกุศลจิตตชรูป ๑๗ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อกุสลมฺฏฐานํ รูปํ อกุสลมฺulen เอกมุลมฺลํ น อกุสลํ แล้วทรงยกเอา อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อกุสลํ อกุสลมฺulen เอกมุลมฺลญฺเจะ อกุสลญฺจ</p> <p>คำวิชันนาในปฏิโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิภังค์โดยตรง</p>

มูลมูลนัย อัญญมัญญมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>อัญญมัญญมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลมูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อภุศลมุลเลน เอกมุลมุลลา ธมฺมา, สฬฺเพ เต อภุศลมุลเลน อญฺญมญฺญมุลมุลลาติ ?</p> <p>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมุลที่เรียกว่าเป็นมุลอันเดียวกันกับอภุศลมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่ามุลที่เรียกว่าเป็นมุลซึ่งกันและกันกับอภุศลมุล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. มุลานิ ยานิ เอกโต อูปฺปชฺชุนฺติ อภุศลมุลานิ เอกมุลมุลลานิ เจว อญฺญมญฺญมุลมุลลานิ จ, อวเสสา อภุศลมุลสฬฺชาตา ธมฺมา อภุศลมุลเลน เอกมุลมุลลา น จ อญฺญมญฺญมุลมุลลา. อภุศลมุลเหล่าใด เกิดขึ้นคราวเดียวกัน อภุศลมุลเหล่านั้น มีมุลที่เรียกว่าเป็นมุลอันเดียวกัน ก็ใช่ ชื่อว่ามุลที่เรียกว่าเป็นมุลซึ่งกันและกัน ก็ใช่, ธรรมที่เกิดพร้อมกันกับอภุศลมุลที่เหลือนอกนั้น มีมุลที่เรียกว่าเป็นมุลอันเดียวกันกับอภุศลมุล แต่ไม่ ชื่อว่ามุลที่เรียกว่าเป็นมุลซึ่งกันและกัน.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อภุศลมุลเลน เอกมุลมุลลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สฬฺเพ เต อภุศลมุลเลน อญฺญมญฺญมุลมุลลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) อภุศลจิตตชรูป ๑๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อภุศลมุล ๓ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมุลที่เรียกว่าเป็นมุลอันเดียวกันกับอภุศลมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่ามุลที่เรียกว่าเป็นมุลซึ่งกันและกันกับอภุศลมุล ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา อภุศลมุล ๓ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า มุลานิ ยานิ เอกโต อูปฺปชฺชุนฺติ อภุศลมุลานิ เอกมุลมุลลานิ เจว อญฺญมญฺญมุลมุลลานิ จ แล้วทรงยกเอา อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๔ (เว้นอภุศลมุล ๓) อภุศลจิตตชรูป ๑๗ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า อวเสสา อภุศลมุลสฬฺชาตา ธมฺมา อภุศลมุลเลน เอกมุลมุลลา น จ อญฺญมญฺญมุลมุลลา</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อภุศลมุลเลน อญฺญมญฺญมุลมุลลา, สฬฺเพ เต ธมฺมา อภุสลาติ ?</p> <p>หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ามุลที่เรียกว่าเป็นมุลซึ่งกันและกันกับอภุศลมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอภุศล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ใช่.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อภุศลมุลเลน อญฺญมญฺญมุลมุลลา เป็นสันนิฏฐานบท สฬฺเพ เต ธมฺมา อภุสลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อภุศลมุล ๓ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ามุลที่เรียกว่าเป็นมุลซึ่งกันและกันกับอภุศลมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอภุศล ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิชันนา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิชันนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท</p> <p>เพราะว่า อภุศลมุล ๓ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นอภุศล ด้วย</p>
<p>หลักสูตร น.24-25</p>	<p>คำวิชันนาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิภังค์โดยอ้อม</p>	

มูลกนัย มูลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>มูลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลกนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อภุสลา ฐมฺมา, สพุเพ เต อภุสลมูลกาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอภุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เป็นอภุศล ไซ้ไหม ?</p> <p>วิ. อเหตุกั อภุสลั น อภุสลมูลกั, สเหตุกั อภุสลั อภุสลมูลกั. อภุศลที่เป็นอเหตุกะ ไม่ มีมูลที่เป็นอภุศล, อภุศลที่เป็นสเหตุกะ มีมูลที่เป็นอภุศล.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อภุสลา ฐมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต อภุสลมูลกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ ทั้งหมด องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอภุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เป็นอภุศล ไซ้ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา โมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อเหตุกั อภุสลั น อภุสลมูลกั</p> <p style="text-align: center;">แล้วทรงยกเอา อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒)</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า สเหตุกั อภุสลั อภุสลมูลกั.</p> <p>หลักสูตร น.25-26 คำวิเศษนาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิเศษนา ที่มีวิภังค์โดยตรง</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อภุสลมูลกา, สพุเพ เต ฐมฺมา อภุสลาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เป็นอภุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอภุศล ไซ้ไหม ?</p> <p>วิ. อภุสลสมฺภูจฺจํ รูปิ อภุสลมูลกั น อภุสลั, อภุสลั อภุสลมูลกญฺเจว อภุสลญฺจ. รูปซึ่งมีอภุศลเป็นสมฺภูจฺจํ มีมูลที่เป็นอภุศล แต่ไม่ใช่เป็นอภุศล, อภุศลธรรม มีมูลที่เป็นอภุศล ก็ไซ้ เป็นอภุศล ก็ไซ้.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อภุสลมูลกา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ฐมฺมา อภุสลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) อภุศลจิตตชรูป ๑๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เป็นอภุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอภุศล ไซ้ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา อภุศลจิตตชรูป ๑๗ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อภุสลสมฺภูจฺจํ รูปิ อภุสลมูลกั น อภุสลั</p> <p style="text-align: center;">แล้วทรงยกเอา อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒)</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อภุสลั อภุสลมูลกญฺเจว อภุสลญฺจ</p> <p>คำวิเศษนาในปฏิโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิเศษนา ที่มีวิภังค์โดยตรง</p>

มูลกนัย เอกมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>เอกมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลกนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อกุสลา ธมฺมา, สพุเพ เต อกุสลมฺulen เอกมุลกาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอกุศลมูล ไช้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อเหตุกํ อกุสลํ อกุสลมฺulen น เอกมุลกํ, สเหตุกํ อกุสลํ อกุสลมฺulen เอกมุลกํ. อกุศลที่เป็นอเหตุกะ ไม่ มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอกุศลมูล , อกุศลที่เป็นสเหตุกะ มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอกุศลมูล .</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อกุสลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต อกุสลมฺulen เอกมุลกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ ทั้งหมด องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอกุศลมูล ไช้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา โมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อเหตุกํ อกุสลํ อกุสลมฺulen น เอกมุลกํ แล้วทรงยกเอา อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า สเหตุกํ อกุสลํ อกุสลมฺulen เอกมุลกํ</p> <p>หลักสูตร น.26-27 คำวิชันนาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิงค์โดยตรง</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อกุสลมฺulen เอกมุลกา, สพุเพ เต ธมฺมา อกุสลาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอกุศล ไช้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อกุสลสมฺภูจฺจํ รูปํ อกุสลมฺulen เอกมุลกํ น อกุสลํ, อกุสลํ อกุสลมฺulen เอกมุลกญฺเวย อกุสลญฺจ. รูปซึ่งมีอกุศลเป็นสมฺภูจฺจํ มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอกุศลมูล แต่ไม่ใช่เป็นอกุศล, อกุศลธรรม มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอกุศลมูล ก็ใช่ เป็นอกุศล ก็ใช่.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อกุสลมฺulen เอกมุลกา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา อกุสลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) อกุศลจิตตชรูป ๑๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอกุศล ไช้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา อกุศลจิตตชรูป ๑๗ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อกุสลสมฺภูจฺจํ รูปํ อกุสลมฺulen เอกมุลกํ น อกุสลํ แล้วทรงยกเอา อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อกุสลํ อกุสลมฺulen เอกมุลกญฺเวย อกุสลญฺจ</p> <p>คำวิชันนาในปฏิโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิงค์โดยตรง</p>

มูลกนัย อัญญมัญญมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>อัญญมัญญมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลกนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อภุศลมุลเลน เอกมุลกา ฐมฺมา, สพุเพ เต อภุศลมุลเลน อญฺญมญฺญมุลกาติ ?</p> <p>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมุลเป็นอันเดียวกันกับอภุศลมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมุลซึ่งกันและกันกับอภุศลมุล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. มุลานิ ยานิ เอกโต อูปฺปชฺชุนฺติ อภุศลมุลานิ เอกมุลกานิ เจว อญฺญมญฺญมุลกานิ จ, อวเสสา อภุศลมุลสหชาตา ฐมฺมา อภุศลมุลเลน เอกมุลกา น จ อญฺญมญฺญมุลกา. อภุศลมุลเหล่าใด เกิดขึ้นคราวเดียวกัน อภุศลมุลเหล่านั้น มีมุลเป็นอันเดียวกัน ก็ใช่ มีมุลซึ่งกันและกัน ก็ใช่, ธรรมที่เกิดพร้อมกันกับอภุศลมุลที่เหลืออนอกนั้น มีมุลเป็นอันเดียวกันกับอภุศลมุล แต่ไม่ใช่ มีมุลซึ่งกันและกัน.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อภุศลมุลเลน เอกมุลกา ฐมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต อภุศลมุลเลน อญฺญมญฺญมุลกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) อภุศลจิตตชรูป ๑๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อภุศลมุล ๓ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมุลเป็นอันเดียวกันกับอภุศลมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมุลซึ่งกันและกันกับอภุศลมุล ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา อภุศลมุล ๓ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า มุลานิ ยานิ เอกโต อูปฺปชฺชุนฺติ อภุศลมุลานิ เอกมุลกานิ เจว อญฺญมญฺญมุลกานิ จ แล้วทรงยกเอา อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๔ (เว้นอภุศลมุล ๓) อภุศลจิตตชรูป ๑๗ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อวเสสา อภุศลมุลสหชาตา ฐมฺมา อภุศลมุลเลน เอกมุลกา น จ อญฺญมญฺญมุลกา</p> <p>หลักสูตร น.27-28 คำวิชันนาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิภังค์โดยอ้อม</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อภุศลมุลเลน อญฺญมญฺญมุลกา, สพุเพ เต ฐมฺมา อภุสลาติ ?</p> <p>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมุลซึ่งกันและกันกับอภุศลมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอภุศล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ใช่.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อภุศลมุลเลน อญฺญมญฺญมุลกา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ฐมฺมา อภุสลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อภุศลมุล ๓ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมุลซึ่งกันและกันกับอภุศลมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอภุศล ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิชันนา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิชันนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่า อภุศลมุล ๓ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นอภุศล ด้วย</p>

มูลมูลกนัย มูลยมกะ

ยมกะ นัย	มูลยมกะ	
	<อนุโลมปุจฉา>	<ปฏิโลมปุจฉา>
<p>มูลมูลกนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อภุสลา ฐมมา, สพุเพ เต อภุสลมมูลมูกาติ ?</p> <p>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอภุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เป็นอภุศลมูล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อเหตุกั อภุสลั น อภุสลมมูลมูกั, สเหตุกั อภุสลั อภุสลมมูลมูกั. อภุศลที่เป็นอเหตุกะ ไม่ มีมูลที่เป็นอภุศลมูล, อภุศลที่เป็นสเหตุกะ มีมูลที่เป็นอภุศลมูล.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อภุสลา ฐมมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต อภุสลมมูลมูกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ ทั้งหมด</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอภุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เป็นอภุศลมูล ไซ้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา โมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า อเหตุกั อภุสลั น อภุสลมมูลมูกั</p> <p>แล้วทรงยกเอา อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒)</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า สเหตุกั อภุสลั อภุสลมมูลมูกั.</p> <p>คำวิเศษนาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิเศษนา ที่มีวิภังค์โดยตรง</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อภุสลมมูลมูกา, สพุเพ เต ฐมมา อภุสลาติ ?</p> <p>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เป็นอภุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอภุศล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อภุสลมสมุจจัน รูปี อภุสลมมูลมูกั น อภุสลั, อภุสลั อภุสลมมูลมูกญเจว อภุสลญจ. รูปซึ่งมีอภุศลเป็นสมุจจัน มีมูลที่เป็นอภุศลมูล แต่ไม่ใช่เป็นอภุศล, อภุศลธรรม มีมูลที่เป็นอภุศลมูล ก็ไซ้ เป็นอภุศล ก็ไซ้.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อภุสลมมูลมูกา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ฐมมา อภุสลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) อภุศลจิตตชรูป ๑๗</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เป็นอภุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอภุศล ไซ้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา อภุศลจิตตชรูป ๑๗</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า อภุสลมสมุจจัน รูปี อภุสลมมูลมูกั น อภุสลั</p> <p>แล้วทรงยกเอา อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒)</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า อภุสลั อภุสลมมูลมูกญเจว อภุสลญจ</p> <p>คำวิเศษนาในปฏิโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิเศษนา ที่มีวิภังค์โดยตรง</p>

มูลมูลกนัย เอกมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>เอกมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลมูลกนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อกุสลา ธมฺมา, สพุเพ เต อกุสลมฺulen เอกมุลมฺulกาติ ?</p> <p>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอกุศลมูล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อเหตุกํ อกุสลํ อกุสลมฺulen น เอกมุลมฺulกํ, สเหตุกํ อกุสลํ อกุสลมฺulen เอกมุลมฺulกํ.</p> <p>อกุศลที่เป็นอเหตุกะ ไม่ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอกุศลมูล , อกุศลที่เป็นสเหตุกะ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอกุศลมูล .</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อกุสลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต อกุสลมฺulen เอกมุลมฺulกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ ทั้งหมด</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด ที่เป็นอกุศล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอกุศลมูล ใช่ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา โมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า อเหตุกํ อกุสลํ อกุสลมฺulen น เอกมุลมฺulกํ</p> <p>แล้วทรงยกเอา อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒)</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า สเหตุกํ อกุสลํ อกุสลมฺulen เอกมุลมฺulกํ</p> <p>คำวิชันนาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิภัคฺโดยตรง</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อกุสลมฺulen เอกมุลมฺulกา, สพุเพ เต ธมฺมา อกุสลาติ ?</p> <p>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอกุศล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อกุสลมฺulจฺานํ รูปํ อกุสลมฺulen เอกมุลมฺulกํ น อกุสลํ, อกุสลํ อกุสลมฺulen เอกมุลมฺulกญฺเจว อกุสลญฺจ.</p> <p>รูปซึ่งมีอกุศลเป็นสมุฏฐาน มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอกุศลมูล แต่ไม่ใช่เป็นอกุศล, อกุศลธรรม มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอกุศลมูล ก็ใช่ เป็นอกุศล ก็ใช่.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อกุสลมฺulen เอกมุลมฺulกา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา อกุสลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) อกุศลจิตตชรูป ๑๗</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอกุศลมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอกุศล ใช่ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา อกุศลจิตตชรูป ๑๗</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า อกุสลมฺulจฺานํ รูปํ อกุสลมฺulen เอกมุลมฺulกํ น อกุสลํ</p> <p>แล้วทรงยกเอา อกุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒)</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า อกุสลํ อกุสลมฺulen เอกมุลมฺulกญฺเจว อกุสลญฺจ</p> <p>คำวิชันนาในปฏิโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิภัคฺโดยตรง</p>

มูลมูลกนัย อัญญมัญญมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>อัญญมัญญมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลมูลกนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อภุศลมุลเลน เอกมุลมุลกา ธมฺมา, สพุเพ เต อภุศลมุลเลน อญฺญมญฺญมุลมุลกาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอภุศลมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับอภุศลมุล ไซ้ไหม ?</p> <p>วิ. มุลานิ ยานิ เอกโต อูปฺปชฺชุนฺติ อภุศลมุลานิ เอกมุลมุลกานิ เจว อญฺญมญฺญมุลมุลกานิ จ, อวเสสา อภุศลมุลสหาตา ธมฺมา อภุศลมุลเลน เอกมุลมุลกา น จ อญฺญมญฺญมุลมุลกา. อภุศลมุลเหล่าใด เกิดขึ้นคราวเดียวกัน อภุศลมุลเหล่านั้น มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกัน ก็ไซ้ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน ก็ไซ้, ธรรมที่เกิดพร้อมกันกับอภุศลมุลที่เหลือนอกนั้น มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอภุศลมุล แต่ไม่ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อภุศลมุลเลน เอกมุลมุลกา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต อภุศลมุลเลน อญฺญมญฺญมุลมุลกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๗ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) อภุศลจิตตชรูป ๑๗ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อภุศลมุล ๓ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอภุศลมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับอภุศลมุล ไซ้ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา อภุศลมุล ๓ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า มุลานิ ยานิ เอกโต อูปฺปชฺชุนฺติ อภุศลมุลานิ เอกมุลมุลกานิ เจว อญฺญมญฺญมุลมุลกานิ จ แล้วทรงยกเอา อภุศลจิต ๑๒ เจตสิก ๒๔ (เว้นอภุศลมุล ๓) อภุศลจิตตชรูป ๑๗ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อวเสสา อภุศลมุลสหาตา ธมฺมา อภุศลมุลเลน เอกมุลมุลกา น จ อญฺญมญฺญมุลมุลกา คำวิชันนาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิภัคโดยอ้อม</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อภุศลมุลเลน อญฺญมญฺญมุลมุลกา, สพุเพ เต ธมฺมา อภุสลาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับอภุศลมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอภุศล ไซ้ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ้.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อภุศลมุลเลน อญฺญมญฺญมุลมุลกา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา อภุสลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อภุศลมุล ๓ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอภุศลมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอภุศล ไซ้ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิชันนา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิชันนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่ามี อภุศลมุล ๓ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นอภุศล ด้วย</p>

มฤตยมก
๗
อพยากตบท

สำหรับชั้นมหาอำภีธรรมิกะตรี

สรุปวิสัย < บาลี >

อพยากตบท

ยมกะ นัย		มูลยมกะ	เอกมูลยมกะ	อัญญมัญญมูลยมกะ
มูล นัย	อนุ.วิ.	ตีเณว อพยากตมูลานี, อวเสสา อพยากตา ฐมา น อพยากตมูลา.	อเหตุกั อพยากตึ อพยากตมูเลน น เอกมูลั, สเหตุกั อพยากตึ อพยากตมูเลน เอกมูลั.	มูลานี ยานี เอกโต อูปปชฺชนฺติ อพยากตมูลานี เอกมูลานี เจว อญฺณมญฺญมูลานี ๑, อวเสสา อพยากตมูลสหาตา ฐมา อพยากตมูเลน เอกมูลา น ๑ อญฺณมญฺญมูลา.
	ปฏิบัติ.	อามนฺตา	อามนฺตา	อามนฺตา
มูล นัย	อนุ.วิ.	ตีเณว อพยากตมูลมูลานี, อวเสสา อพยากตา ฐมา น อพยากตมูลมูลา.	อเหตุกั อพยากตึ อพยากตมูเลน น เอกมูลมูลั, สเหตุกั อพยากตึ อพยากตมูเลน เอกมูลมูลั.	มูลานี ยานี เอกโต อูปปชฺชนฺติ อพยากตมูลานี เอกมูลมูลานี เจว อญฺณมญฺญมูลมูลานี ๑, อวเสสา อพยากตมูลสหาตา ฐมา อพยากตมูเลน เอกมูลมูลา น ๑ อญฺณมญฺญมูลมูลา.
	ปฏิบัติ.	อามนฺตา	อามนฺตา	อามนฺตา
มูล นัย	อนุ.วิ.	อเหตุกั อพยากตึ น อพยากตมูลกั, สเหตุกั อพยากตึ อพยากตมูลกั.	อเหตุกั อพยากตึ อพยากตมูเลน น เอกมูลกั, สเหตุกั อพยากตึ อพยากตมูเลน เอกมูลกั.	มูลานี ยานี เอกโต อูปปชฺชนฺติ อพยากตมูลานี เอกมูลกานี เจว อญฺณมญฺญมูลกานี ๑, อวเสสา อพยากตมูลสหาตา ฐมา อพยากตมูเลน เอกมูลกา น ๑ อญฺณมญฺญมูลกา.
	ปฏิบัติ.	อามนฺตา	อามนฺตา	อามนฺตา
มูล นัย	อนุ.วิ.	อเหตุกั อพยากตึ น อพยากตมูลมูลกั, สเหตุกั อพยากตึ อพยากตมูลมูลกั.	อเหตุกั อพยากตึ อพยากตมูเลน น เอกมูลมูลกั, สเหตุกั อพยากตึ อพยากตมูเลน เอกมูลมูลกั.	มูลานี ยานี เอกโต อูปปชฺชนฺติ อพยากตมูลานี เอกมูลมูลกานี เจว อญฺณมญฺญมูลมูลกานี ๑, อวเสสา อพยากตมูลสหาตา ฐมา อพยากตมูเลน เอกมูลมูลกา น ๑ อญฺณมญฺญมูลมูลกา.
	ปฏิบัติ.	อามนฺตา	อามนฺตา	อามนฺตา

สรุปโครงสร้าง มูลวาระ อพยากตบท

อพยากตบท

ยมกะ นัย		มูลยวมกะ				เอกมูลยวมกะ				อัญญมัญญมูลยวมกะ			
		สันนิฐานบท		สังสยบท		สันนิฐานบท		สังสยบท		สันนิฐานบท		สังสยบท	
มูล นัย	อนุ.ป.	36-20-38-28-นิพ	>	3	ปริ,อ	อเห.18-12(-ฉันทะ)	>	สเห.วิ21-สเห.กิ17-38	ปริ,ต	สเห.วิ21-สเห.กิ17-38	>	3	ปริ,อ
						อเห.จิ-อเหปฏิกั		สเห.วิ-สเห.กิ.จิรุ.17		สเห.วิ-สเห.กิ.จิรุ.17			
มูลมูล นัย	ปฏิบัติ.ป.	3	=	3	ปัจ,ปฎิ	กุ.อกุ.จิ (ปัญจโว)		สเหปฏิกั(ปัญจโว)		สเหปฏิกั(ปัญจโว)			
						พา-อุ-อา-อสัตยปฏิกั							
มูลกนัย	อนุ.ป.	เหมือนกับเอกมูลยวมกในมูลนัย,มูลมูลนัย				เหมือนกับเอกมูลยวมกในมูลนัย,มูลมูลนัย							
มูลมูลกนัย	ปฏิบัติ.ป.												

ข้อควรปฏิบัติ ท่องจำบาลี ปุ. วิ. และองค์ธรรมให้แม่นยำ ในส่วนขององค์ธรรมมีส่วนที่ต้องท่องจำเฉพาะ เพียงแค่ 3 ยมกะ คือ มูลยวมกะ, เอกมูลยวมกะ, อัญญมัญญมูลยวมกะ ในมูลนัย เท่านั้น องค์ธรรมในส่วนอื่น ๆ จะเหมือนกัน ในตารางได้ใช้เส้นสีเข้มแบ่งเป็นกรอบไว้ เพื่อแยกแ่งการสังเกต

มูลนัย มูลยมกะ

ยมกะ นัย	มูลยมกะ	
	<อนุโลมปุจฉา>	<ปฏิโลมปุจฉา>
<p>มูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อพยากตา ฐมฺมา, สพุเพ เต อพยากตมฺมาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอพยากตะ มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่าอพยากตมฺมฺล ไซ้ไหม ?</p> <p>วิ. ตีเณว อพยากตมฺมานิ, อวเสสา อพยากตา ฐมฺมา น อพยากตมฺมาลา. อโลภะ อโทสะ อโมหะ เพียง ๓ เท่านั้น ชื่อว่าอพยากตมฺมฺล, อพยากตธรรมที่เหลือออกนั้น ไม่ ชื่อว่าอพยากตมฺมฺล.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อพยากตา ฐมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต อพยากตมฺมา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ วิปากจิต ๓๖ กิริยาจิต ๒๐ เจตสิก ๓๘ รูป ๒๘ นิพพาน องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อพยากตมฺมฺล ๓ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปัญณปัญหา ถามว่า ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอพยากตะ มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่าอพยากตมฺมฺล ไซ้ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา อพยากตมฺมฺล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปุริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า ตีเณว อพยากตมฺมานิ</p> <p style="text-align: center;">แล้วทรงยกเอา วิปากจิต ๓๖ กิริยาจิต ๒๐ เจตสิก ๓๕ (เว้นอพยากตมฺมฺล ๓) รูป ๒๘ นิพพาน</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อวเสสา อพยากตา ฐมฺมา น อพยากตมฺมาลา</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อพยากตมฺมาลา, สพุเพ เต ฐมฺมา อพยากตาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่าอพยากตมฺมฺล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยากตะ ไซ้ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ้.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อพยากตมฺมาลา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ฐมฺมา อพยากตา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อพยากตมฺมฺล ๓ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา ถามว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่าอพยากตมฺมฺล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยากตะ ไซ้ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัยทัศน์ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยทัศน์รับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่า อพยากตมฺมฺล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นอพยากตะ ด้วย</p>
<p>หลักสูตร น.31-32</p>	<p>คำวิสัยทัศน์ในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัยทัศน์ ที่มีวิงค์โดยอ้อม</p>	

มูลนัย เอกมุลยมกะ

ยมกะ นัย	เอกมุลยมกะ	
	<อนุโลมปุจฉา>	<ปฏิโลมปุจฉา>
<p>มูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อพยากตา ฐมา, สพเพ เต อพยากตมูเลน เอกมุลลาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอพยากตะ มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอพยากตมุล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อเหตุกั อพยากตั อพยากตมูเลน น เอกมุลลั, สเหตุกั อพยากตั อพยากตมูเลน เอกมุลลั. อพยากตะที่เป็นเหตุกะ ไม่ มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอพยากตมุล, อพยากตะที่เป็นสเหตุกะ มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอพยากตมุล.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อพยากตา ฐมา เป็นสันนิฏฐานบพ สพเพ เต อพยากตมูเลน เอกมุลลา เป็นสังสยบพ องค์ธรรมของสันนิฏฐานบพ ได้แก่ อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ) อเหตุกจิตตชรูป อเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป กุศลอกุศลจิตตชรูป (ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ) พาหิรรูป อุตฺชรูป อาหารชรูป อสัณฺญสตัดปปฏิสนธิกัมมชรูป ปวัตติกัมมชรูป นิพพาน และ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบพ ได้แก่ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบพนี้เป็น ปริปุณณปัญหา ถาว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอพยากตะ มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอพยากตมุล ไซ้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ) อเหตุกจิตตชรูป อเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป กุศลอกุศลจิตตชรูป (ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ) พาหิรรูป อุตฺชรูป อาหารชรูป อสัณฺญสตัดปปฏิสนธิกัมมชรูป ปวัตติกัมมชรูป นิพพาน ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบพได้บพเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบพ ดังแสดงว่า อเหตุกั อพยากตั อพยากตมูเลน น เอกมุลลั, แล้วทรงยกเอา สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบพและสังสยบพได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจจุโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบพ ดังแสดงว่า สเหตุกั อพยากตั อพยากตมูเลน เอกมุลลั.</p> <p>หลักสูตร น.32-34 คำวิสัยชนาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัยชนา ที่มีวิภังค์โดยตรง</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อพยากตมูเลน เอกมุลลา, สพเพ เต ฐมา อพยากตาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอพยากตมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยากตะ ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ้.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อพยากตมูเลน เอกมุลลา เป็นสันนิฏฐานบพ สพเพ เต ฐมา อพยากตา เป็นสังสยบพ องค์ธรรมของสันนิฏฐานบพ ได้แก่ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบพ เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบพนี้เป็น ปัจฉาปัญหา ถาว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอพยากตมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยากตะ ไซ้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัยชนา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยชนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบพ เพราะ ว่า สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบพเหล่านั้น ก็ เป็นอพยากตะ ด้วย</p>

มูลนัย อัญญมัญญมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>อัญญมัญญมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อพยากตมูเลน เอกมูลา ธมฺมา, สพุเพ เต อพยากตมูเลน อญฺณมญฺญมูลาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอพยากตมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับอพยากตมุล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. มุลานิ ยานิ เอกโต อุปปชฺชนฺติ อพยากตมุลานิ เอกมุลานิ เจว อญฺณมญฺญมุลานิ จ, อวเสสา อพยากตมุลสหาตา ธมฺมา อพยากตมูเลน เอกมุลาน น จ อญฺณมญฺญมุลาน. อพยากตมุลเหล่าใด เกิดขึ้นคราวเดียวกัน อพยากตมุลเหล่านั้น มีมูลเป็นอันเดียวกัน ก็ใช่ ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน ก็ใช่, ธรรมที่เกิดพร้อมกันกับอพยากตมุลที่เหลือนอกนั้น มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอพยากตมุล แต่ไม่ ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อพยากตมูเลน เอกมูลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต อพยากตมูเลน อญฺณมญฺญมูลา เป็นสังสยบท องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อพยากตมุล ๓ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปฺพณปัญหา ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอพยากตมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับอพยากตมุล ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา อพยากตมุล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า</p> <p style="text-align: center;">มุลานิ ยานิ เอกโต อุปปชฺชนฺติ อพยากตมุลานิ เอกมุลานิ เจว อญฺณมญฺญมุลานิ จ แล้วทรงยกเอา สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๕ (เว้นอพยากตมุล ๓) สเหตุกวิปากและสเหตุกกริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจจุโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อวเสสา อพยากตมุลสหาตา ธมฺมา อพยากตมูเลน เอกมุลาน น จ อญฺณมญฺญมุลาน</p> <p>หลักสูตร น.34-35 คำวิชันนาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิภังค์โดยอ้อม</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อพยากตมูเลน อญฺณมญฺญมูลา, สพุเพ เต ธมฺมา อพยากตาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับอพยากตมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยากตมูละ ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อพยากตมูเลน อญฺณมญฺญมูลา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา อพยากตา เป็นสังสยบท องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อพยากตมุล ๓ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับอพยากตมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยากตมูละ ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิชันนา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิชันนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่า อพยากตมุล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นอพยากตมูละ ด้วย</p>

มูลมูลนัย มุลยมกะ

ยมกะ นัย	มุลยมกะ	
	<อนุโลมปุจฉา>	<ปฏิโลมปุจฉา>
<p>มูลมูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อพยากตา ฐมฺมา, สพฺเพ เต อพยากตมุลมฺมาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอพยากตะ มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่ามูลที่เป็นอพยากตมูล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. ตีเณว อพยากตมุลมฺมานิ, อวเสสา อพยากตา ฐมฺมา น อพยากตมุลมฺมา. อโลกะ อโทสะ อโมหะ เพียง ๓ เท่านั้น ชื่อว่ามูลที่เป็นอพยากตมูล, อพยากตะธรรมที่เหลือนอกนั้น ไม่ ชื่อว่ามูลที่เป็นอพยากตมูล.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อพยากตา ฐมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพฺเพ เต อพยากตมุลมฺมา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ วิปากจิต ๓๖ กิริยาจิต ๒๐ เจตสิก ๓๘ รูป ๒๘ นิพพาน องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อพยากตมูล ๓ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอพยากตะ มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่ามูลที่เป็นอพยากตมูล ใช่ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา อพยากตมูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า ตีเณว อพยากตมุลมฺมานิ</p> <p style="text-align: center;">แล้วทรงยกเอา วิปากจิต ๓๖ กิริยาจิต ๒๐ เจตสิก ๓๕ (เว้นอพยากตมูล ๓) รูป ๒๘ นิพพาน ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อวเสสา อพยากตา ฐมฺมา น อพยากตมุลมฺมา</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อพยากตมุลมฺมา, สพฺเพ เต ฐมฺมา อพยากตาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ามูลที่เป็นอพยากตมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยากตะ ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ใช่.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อพยากตมุลมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพฺเพ เต ฐมฺมา อพยากตา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อพยากตมูล ๓ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ามูลที่เป็นอพยากตมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยากตะ ใช่ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัย ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่า อพยากตมูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นอพยากตะ ด้วย</p>
<p>หลักสูตร น.35-36</p>	<p>คำวิสัยในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัย ที่มีวิภัคฺโดยอ้อม</p>	

มูลมูลนัย เอกมุลยมกะ

ยมกะ นัย	เอกมุลยมกะ <อนุโลมปุจฉา>	เอกมุลยมกะ <ปฏิโลมปุจฉา>
<p>มูลมูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อพฺยาคตา ธมฺมา, สพฺเพ เต อพฺยาคตฺมุเลน เอกมุลฺลมาตี ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอพยาคตะ มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอพยาคตมูล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อเหตุกํ อพฺยาคตํ อพฺยาคตฺมุเลน น เอกมุลฺลํ, สเหตุกํ อพฺยาคตํ อพฺยาคตฺมุเลน เอกมุลฺลํ. อพฺยาคตะที่เป็นอเหตุกะ ไม่ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอพยาคตมูล, อพฺยาคตะที่เป็นสเหตุกะ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอพยาคตมูล.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อพฺยาคตา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบพ สพฺเพ เต อพฺยาคตฺมุเลน เอกมุลฺลมาตี เป็นสังสยบพ</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบพ ได้แก่ อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นจันตะ) อเหตุกจิตตชรูป อเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป กุศลอกุศลจิตตชรูป (ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิ) พาหิรรูป อุดฺชรูป อาหารชรูป อสัณฺญสัตตปฏิสนธิกัมมชรูป ปวัตติกัมมชรูป นิพพาน และ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิ</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบพ ได้แก่ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอพยาคตะ มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอพยาคตมูล ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นจันตะ) อเหตุกจิตตชรูป อเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป กุศลอกุศลจิตตชรูป (ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิ) พาหิรรูป อุดฺชรูป อาหารชรูป อสัณฺญสัตตปฏิสนธิกัมมชรูป ปวัตติกัมมชรูป นิพพาน</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบพได้บพเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบพ ดังแสดงว่า อเหตุกํ อพฺยาคตํ อพฺยาคตฺมุเลน น เอกมุลฺลํ, แล้วทรงยกเอา สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิ</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบพและสังสยบพได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบพ ดังแสดงว่า สเหตุกํ อพฺยาคตํ อพฺยาคตฺมุเลน เอกมุลฺลํ.</p> <p>หลักสูตร น.36-37 คำวิสัยทัศน์ในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัยทัศน์ ที่มีวิภังค์โดยตรง</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อพฺยาคตฺมุเลน เอกมุลฺลมาตี, สพฺเพ เต ธมฺมา อพฺยาคตาตี ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอพยาคตมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยาคตะ ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไช.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อพฺยาคตฺมุเลน เอกมุลฺลมาตี เป็นสันนิฏฐานบพ สพฺเพ เต ธมฺมา อพฺยาคตา เป็นสังสยบพ</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบพ ได้แก่ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิ</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบพ เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอพยาคตมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยาคตะ ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัยทัศน์ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยทัศน์รับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบพ เพราะ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิ</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบพเหล่านั้น ก็ เป็นอพยาคตะ ด้วย</p>

มูลมูลนัย อัญญมัญญมูลยมกะ

ยมกะ นัย	อัญญมัญญมูลยมกะ	
	<อนุโลมปุจฉา>	<ปฏิโลมปุจฉา>
<p>มูลมูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อพฺยาคตมฺULEน เอกมฺูลมฺูลา ฐมฺมา, สพฺเพ เต อพฺยาคตมฺULEน อญฺญมญฺญมฺูลมฺูลาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอพยาคตมฺูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่ามูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับอพยาคตมฺูล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. มฺูลานิ ยานิ เอกโต อุปฺปชฺชนฺติ อพฺยาคตมฺูลานิ เอกมฺูลมฺูลานิ เจว อญฺญมญฺญมฺูลมฺูลานิ จ, อวเสสา อพฺยาคตมฺูลสหชาตา ฐมฺมา อพฺยาคตมฺULEน เอกมฺูลมฺูลา น จ อญฺญมญฺญมฺูลมฺูลา. อพฺยาคตมฺูลเหล่าใด เกิดขึ้นคราวเดียวกัน อพฺยาคตมฺูลเหล่านั้น มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกัน ก็ใช่ ชื่อว่ามูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน ก็ใช่, ธรรมที่เกิดพร้อมกันกับอพยาคตมฺูลที่เหลืออนอกนั้น มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอพยาคตมฺูล แต่ไม่ ชื่อว่ามูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อพฺยาคตมฺULEน เอกมฺูลมฺูลา ฐมฺมา เป็นสันนิฏฐานบพ สพฺเพ เต อพฺยาคตมฺULEน อญฺญมญฺญมฺูลมฺูลา เป็นสังสยบพ องค์ธรรมของสันนิฏฐานบพ ได้แก่ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจฉาวิการภูมิ องค์ธรรมของสังสยบพ ได้แก่ อพฺยาคตมฺูล ๓ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบพนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอพยาคตมฺูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่ามูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับอพยาคตมฺูล ใช่ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา อพฺยาคตมฺูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบพและสังสยบพได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบพ ดังแสดงว่า</p> <p style="text-align: center;">มฺูลานิ ยานิ เอกโต อุปฺปชฺชนฺติ อพฺยาคตมฺูลานิ เอกมฺูลมฺูลานิ เจว อญฺญมญฺญมฺูลมฺูลานิ จ</p> <p>แล้วทรงยกเอา สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๕ (เว้นอพยาคตมฺูล ๓) สเหตุกวิปากและสเหตุกกริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจฉาวิการภูมิ</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบพได้บพเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบพ ดังแสดงว่า อวเสสา อพฺยาคตมฺูลสหชาตา ฐมฺมา อพฺยาคตมฺULEน เอกมฺูลมฺูลา น จ อญฺญมญฺญมฺูลมฺูลา</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อพฺยาคตมฺULEน อญฺญมญฺญมฺูลมฺูลา, สพฺเพ เต ฐมฺมา อพฺยาคตาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ามูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับอพยาคตมฺูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยาคตะ ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อพฺยาคตมฺULEน อญฺญมญฺญมฺูลมฺูลา เป็นสันนิฏฐานบพ สพฺเพ เต ฐมฺมา อพฺยาคตา เป็นสังสยบพ องค์ธรรมของสันนิฏฐานบพ ได้แก่ อพฺยาคตมฺูล ๓ องค์ธรรมของสังสยบพ เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบพนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ามูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับอพยาคตมฺูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยาคตะ ใช่ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัยชานา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยชานารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบพ เพราะว่าเป็น อพฺยาคตมฺูล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบพเหล่านั้น ก็ เป็นอพยาคตะ ด้วย</p>

มูลกนัย มูลยมกะ

ยมกะ นัย	มูลกนัย	มูลยมกะ
	<อนุโลมปุจฉา>	<ปฏิโลมปุจฉา>
<p>มูลกนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อพยากตา ธมฺมา, สพฺเพ เต อพยากตมุลกาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอพยากตะ มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เป็นอพยากตะ ไซ้ไหม ?</p> <p>วิ. อเหตุกํ อพยากตํ น อพยากตมุลกํ, สเหตุกํ อพยากตํ อพยากตมุลกํ. อพยากตะที่เป็นอเหตุกะ ไม่ มีมูลที่เป็นอพยากตะ, อพยากตะที่เป็นสเหตุกะ มีมูลที่เป็นอพยากตะ.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อพยากตา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพฺเพ เต อพยากตมุลกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อเหตุกจิต ๑๘ อัญญาสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ) อเหตุกจิตตชรูป อเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป กุศลอกุศลจิตตชรูป (ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวหารภูมิ) พาหิรรูป อุตฺตชรูป อาหารชรูป อสัณฺญสตัดปฏิสนธิกัมมชรูป ปวัตติกัมมชรูป นิพพาน และ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวหารภูมิ</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวหารภูมิ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอพยากตะ มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เป็นอพยากตะ ไซ้ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา อเหตุกจิต ๑๘ อัญญาสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ) อเหตุกจิตตชรูป อเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป กุศลอกุศลจิตตชรูป (ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวหารภูมิ) พาหิรรูป อุตฺตชรูป อาหารชรูป อสัณฺญสตัดปฏิสนธิกัมมชรูป ปวัตติกัมมชรูป นิพพาน</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า อเหตุกํ อพยากตํ น อพยากตมุลกํ, แล้วทรงยกเอา สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวหารภูมิ</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า สเหตุกํ อพยากตํ อพยากตมุลกํ</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อพยากตมุลกา, สพฺเพ เต ธมฺมา อพยากตาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เป็นอพยากตะ มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยากตะ ไซ้ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ้.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อพยากตมุลกา เป็นสันนิฏฐานบท สพฺเพ เต ธมฺมา อพยากตา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวหารภูมิ</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เป็นอพยากตะ มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยากตะ ไซ้ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัยชานา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยชานารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท</p> <p>เพราะว่า สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวหารภูมิ</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นอพยากตะ ด้วย</p>
<p>หลักสูตร น.38-39</p>	<p>คำวิสัยชานาในปฏิโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัยชานา ที่มีวิงค์โดยตรง</p>	

มูลกนัย เอกมุลยมกะ

<ปฏิโลมปุจฉา>

ยมกะ นัย	เอกมุลยมกะ	
	<อนุโลมปุจฉา>	<ปฏิโลมปุจฉา>
<p>มูลกนัย</p>	<p>อนุ.ป. เยเกจิ อพฺยาคตา ธมฺมา, สพฺเพ เต อพฺยาคตฺมุเลน เอกมุลกาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอพยาคตะ มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอพยาคตมูล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อเหตุกํ อพฺยาคตํ อพฺยาคตฺมุเลน น เอกมุลกํ, สเหตุกํ อพฺยาคตํ อพฺยาคตฺมุเลน เอกมุลกํ. อพฺยาคตะที่เป็นอเหตุกะ ไม่ มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอพยาคตมูล, อพฺยาคตะที่เป็นสเหตุกะ มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอพยาคตมูล.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อพฺยาคตา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพฺเพ เต อพฺยาคตฺมุเลน เอกมุลกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ) อเหตุกจิตตชรูป อเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป กุศลอกุศลจิตตชรูป (ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ) พาหิรรูป อุตฺตชรูป อาหารชรูป อสัณฺญสตัดฺปฏิสนธิกัมมชรูป ปวัตติกัมมชรูป นิพพาน และ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอพยาคตะ มีอยู่,</i> <i>ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอพยาคตมูล ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ) อเหตุกจิตตชรูป อเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป กุศลอกุศลจิตตชรูป (ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ) พาหิรรูป อุตฺตชรูป อาหารชรูป อสัณฺญสตัดฺปฏิสนธิกัมมชรูป ปวัตติกัมมชรูป นิพพาน</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในนุริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า อเหตุกํ อพฺยาคตํ อพฺยาคตฺมุเลน น เอกมุลกํ, แล้วทรงยกเอา สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า สเหตุกํ อพฺยาคตํ อพฺยาคตฺมุเลน เอกมุลกํ.</p> <p>หลักสูตร น.39-40 คำวิสัยชานาในปฏิโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัยชานา ที่มีวิงศ์โดยตรง</p>	<p>ปฏิ.ป. เย วา ปน อพฺยาคตฺมุเลน เอกมุลกา, สพฺเพ เต ธมฺมา อพฺยาคตาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอพยาคตมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยาคตะ ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อพฺยาคตฺมุเลน เอกมุลกา เป็นสันนิฏฐานบท สพฺเพ เต ธมฺมา อพฺยาคตา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอพยาคตมูล มีอยู่,</i> <i>ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยาคตะ ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัยชานา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยชานารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท</p> <p>เพราะว่า สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกิริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกิริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นอพยาคตะ ด้วย</p>

มูลกนัย อัญญมัญญมุลยมกะ

ยมกะ นัย	อัญญมัญญมุลยมกะ	
	<อนุโลมปุจฉา>	<ปฏิโลมปุจฉา>
<p>มูลกนัย</p>	<p>อน.ป. เยเกจิ อพยากตมูเลน เอกมุลกา ธมฺมา, สพฺเพ เต อพยากตมูเลน อญฺญมญฺญมุลกาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอพยากตมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลซึ่งกันและกันกับอพยากตมุล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. มุลานิ ยานิ เอกโต อุปฺปชฺชนฺติ อพยากตมุลานิ เอกมุลกานิ เจว อญฺญมญฺญมุลกานิ จ, อวเสสา อพยากตมุลสหชาตา ธมฺมา อพยากตมูเลน เอกมุลกา น จ อญฺญมญฺญมุลกา. อพยากตมุลเหล่าใด เกิดขึ้นคราวเดียวกัน อพยากตมุลเหล่านั้น มีมูลเป็นอันเดียวกัน ก็ไซ้ มีมูลซึ่งกันและกัน ก็ไซ้, ธรรมที่เกิดพร้อมกันกับอพยากตมุลที่เหลือนอกนั้น มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอพยากตมุล แต่ไม่ไซ้ มีมูลซึ่งกันและกัน.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อพยากตมูเลน เอกมุลกา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบพ สพฺเพ เต อพยากตมูเลน อญฺญมญฺญมุลกา เป็นสังสยบพ องค์ธรรมของสันนิฏฐานบพ ได้แก่ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ องค์ธรรมของสังสยบพ ได้แก่ อพยากตมุล ๓ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบพนี้เป็น ปริปฺพณปัญหา ถาว่า ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลเป็นอันเดียวกันกับอพยากตมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลซึ่งกันและกันกับอพยากตมุล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา อพยากตมุล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบพและสังสยบพได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบพ ดังแสดงว่า</p> <p style="text-align: center;">มุลานิ ยานิ เอกโต อุปฺปชฺชนฺติ อพยากตมุลานิ เอกมุลกานิ เจว อญฺญมญฺญมุลกานิ จ แล้วทรงยกเอา สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๕ (เว้นอพยากตมุล ๓) สเหตุกวิปากและสเหตุกกริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบพได้บพเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบพ ดังแสดงว่า อวเสสา อพยากตมุลสหชาตา ธมฺมา อพยากตมูเลน เอกมุลกา น จ อญฺญมญฺญมุลกา</p> <p>หลักสูตร น.41 คำวิสัยชนาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัยชนา ที่มีวิงศ์โดยอ้อม</p>	<p>ปฏิ.ป. เย วา ปน อพยากตมูเลน อญฺญมญฺญมุลกา, สพฺเพ เต ธมฺมา อพยากตาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลซึ่งกันและกันกับอพยากตมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยากตตะ ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ้.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อพยากตมูเลน อญฺญมญฺญมุลกา เป็นสันนิฏฐานบพ สพฺเพ เต ธมฺมา อพยากตา เป็นสังสยบพ องค์ธรรมของสันนิฏฐานบพ ได้แก่ อพยากตมุล ๓ องค์ธรรมของสังสยบพ เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบพนี้เป็น ปัจฉาปัญหา ถาว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลซึ่งกันและกันกับอพยากตมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยากตตะ ไซ้ใหม่ ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัยชนา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยชนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบพ เพราะว่า อพยากตมุล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบพเหล่านั้น ก็ เป็นอพยากตตะ ด้วย</p>

มูลมุลกนัย มุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>มุลยมกะ <อนุโลมปุจฉา></p>	<p>มุลยมกะ <ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลมุลกนัย</p>	<p>อนุ.ป. เยเกจิ อพยากตา ฐมา, สพุเพ เต อพยากตมุลมุลกาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอพยากตะ มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เป็นอพยากตมุล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อเหตุกั อพยากตัง น อพยากตมุลมุลกั, สเหตุกั อพยากตัง อพยากตมุลมุลกั. อพยากตะที่เป็นอเหตุกะ ไม่ มีมูลที่เป็นอพยากตมุล, อพยากตะที่เป็นสเหตุกะ มีมูลที่เป็นอพยากตมุล.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อพยากตา ฐมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต อพยากตมุลมุลกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (วันฉันทะ) อเหตุกจิตตชรูป อเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป กุศลอกุศลจิตตชรูป (ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ) พาหิรรูป อตุชรูป อาหารชรูป อสัณญัสตตปฏิสนธิกัมมชรูป ปวัตติกัมมชรูป นิพพาน และ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอพยากตะ มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เป็นอพยากตมุล ไซ้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (วันฉันทะ) อเหตุกจิตตชรูป อเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป กุศลอกุศลจิตตชรูป (ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ) พาหิรรูป อตุชรูป อาหารชรูป อสัณญัสตตปฏิสนธิกัมมชรูป ปวัตติกัมมชรูป นิพพาน</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า อเหตุกั อพยากตัง น อพยากตมุลมุลกั, แล้วทรงยกเอา สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจจุโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า สเหตุกั อพยากตัง อพยากตมุลมุลกั</p> <p>หลักสูตร น.42-43 คำวิสัยชานาในปฏิโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัตสนวิสัยชานา ที่มีวิภังค์โดยตรง</p>	<p>ปฏิ.ป. เย วา ปน อพยากตมุลมุลกา, สพุเพ เต ฐมา อพยากตาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เป็นอพยากตมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยากตะ ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อามนุตตา ไซ้.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อพยากตมุลมุลกา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ฐมา อพยากตา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เป็นอพยากตมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยากตะ ไซ้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัยชานา ว่า อามนุตตา ซึ่งเป็นคำวิสัยชานารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท</p> <p>เพราะว่า สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นอพยากตะ ด้วย</p>

มูลมุลกนัย เอกมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>เอกมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลมุลกนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อพยากตา ฐมา, สพุเพ เต อพยากตมูเลน เอกมุลมุลกาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอพยากตะ มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอพยากตมุล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อเหตุกั อพยากตั อพยากตมูเลน น เอกมุลมุลกั, สเหตุกั อพยากตั อพยากตมูเลน เอกมุลมุลกั. อพยากตะที่เป็นอเหตุกะ ไม่ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอพยากตมุล, อพยากตะที่เป็นสเหตุกะ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอพยากตมุล.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อพยากตา ฐมา เป็นสันนิฏฐานบพ สพุเพ เต อพยากตมูเลน เอกมุลมุลกา เป็นสังสยบพ</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบพ ได้แก่ อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นจันตะ) อเหตุกจิตตชรูป อเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป กุศลอกุศลจิตตชรูป (ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิ) พาหิรรูป อตุชรูป อาหารชรูป อสัณญัสตตปฏิสนธิกัมมชรูป ปวัตติกัมมชรูป นิพพาน และ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิ</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบพ ได้แก่ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบพนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นอพยากตะ มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอพยากตมุล ไซ้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นจันตะ) อเหตุกจิตตชรูป อเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป กุศลอกุศลจิตตชรูป (ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิ) พาหิรรูป อตุชรูป อาหารชรูป อสัณญัสตตปฏิสนธิกัมมชรูป ปวัตติกัมมชรูป นิพพาน</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบพได้บพเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบพ</p> <p>ดังแสดงว่า อเหตุกั อพยากตั อพยากตมูเลน น เอกมุลมุลกั, แล้วทรงยกเอา สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิ</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบพและสังสยบพได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบพ</p> <p>ดังแสดงว่า สเหตุกั อพยากตั อพยากตมูเลน เอกมุลมุลกั.</p> <p>หลักสูตร น.43-44 คำวิสัยในปฏิโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัย ที่มีวิภัคค์โดยตรง</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อพยากตมูเลน เอกมุลมุลกา, สพุเพ เต ฐมา อพยากตาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอพยากตมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยากตะ ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อามนุดา ไซ้.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อพยากตมูเลน เอกมุลมุลกา เป็นสันนิฏฐานบพ สพุเพ เต ฐมา อพยากตา เป็นสังสยบพ</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบพ ได้แก่ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิ</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบพ เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบพนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอพยากตมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยากตะ ไซ้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัย ว่า อามนุดา ซึ่งเป็นคำวิสัยรับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบพ</p> <p>เพราะว่า สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิ</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบพเหล่านั้น ก็ เป็นอพยากตะ ด้วย</p>

มูลมูลกนัย อัญญมัญญมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>อัญญมัญญมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลมูลกนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ อพยากตมูเลน เอกมุลมุลกา ธมฺมา, สพุเพ เต อพยากตมูเลน อญฺญมญฺญมุลมุลกาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอพยากตมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับอพยากตมุล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. มุลานิ ยานิ เอกโต อุปปชฺชนติ อพยากตมุลานิ เอกมุลมุลกา นิ เจว อญฺญมญฺญมุลมุลกา นิ จ, อวเสสา อพยากตมุลสหาตา ธมฺมา อพยากตมูเลน เอกมุลมุลกา น จ อญฺญมญฺญมุลมุลกา. อพยากตมุลเหล่าใด เกิดขึ้นคราวเดียวกัน อพยากตมุลเหล่านั้น มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกัน ก็ใช่ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน ก็ใช่, ธรรมที่เกิดพร้อมกันกับอพยากตมุลที่เหลือนอกนั้น มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอพยากตมุล แต่ไม่ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ อพยากตมูเลน เอกมุลมุลกา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต อพยากตมูเลน อญฺญมญฺญมุลมุลกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๘ สเหตุกวิปากและสเหตุกกริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ อพยากตมุล ๓ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับอพยากตมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับอพยากตมุล ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา อพยากตมุล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า</p> <p style="text-align: center;">มุลานิ ยานิ เอกโต อุปปชฺชนติ อพยากตมุลานิ เอกมุลมุลกา นิ เจว อญฺญมญฺญมุลมุลกา นิ จ</p> <p>แล้วทรงยกเอา สเหตุกวิปากจิต ๒๑ สเหตุกกริยาจิต ๑๗ เจตสิก ๓๕ (เว้นอพยากตมุล ๓) สเหตุกวิปากและสเหตุกกริยาจิตตชรูป ๑๗ สเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อวเสสา อพยากตมุลสหาตา ธมฺมา อพยากตมูเลน เอกมุลมุลกา น จ อญฺญมญฺญมุลมุลกา</p> <p>หลักสูตร น.44-45 คำวิสัยชานาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัยชานา ที่มีวิภังค์โดยอ้อม</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน อพยากตมูเลน อญฺญมญฺญมุลมุลกา, สพุเพ เต ธมฺมา อพยากตาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับอพยากตมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยากตตะ ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ใช่.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน อพยากตมูเลน อญฺญมญฺญมุลมุลกา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา อพยากตา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อพยากตมุล ๓ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ามูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับอพยากตมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นอพยากตตะ ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัยชานา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยชานารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะวา อพยากตมุล ๓ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นอพยากตตะ ด้วย</p>

มฤตยมก

นามบท

สำหรับชั้นมหาอาภิวรรณิกะตรี

สรุปวิสัย < บาลี >

นามบท

ยมกะ นัย		มูลยมกะ	เอกมูลยมกะ	อัญญมัญญมูลยมกะ
มูล นัย	อนุ.วิ.	นเวว นามมูลานิ, อวเสสา นามา ฐมา น นามมูลา.	อเหตุกํ นามํ นามมูเลน น เอกมูลํ, สเหตุกํ นามํ นามมูเลน เอกมูลลํ.	มุลานิ ยานิ เอกโต อูปฺปชฺชุนฺติ นามมุลานิ เอกมุลานิ เจว อญฺญมญฺญมุลานิ จ, อวเสสา นามมุลสหชาตา ฐมา นามมูเลน เอกมูลา น จ อญฺญมญฺญมูลา.
	ปฏิ.วิ.	อามนฺตา	นามสมฺภูจฺจํ ฐปํ นามมูเลน เอกมูลํ น นามํ, นามํ นามมูเลน เอกมุลญฺเจว นามญฺจ.	อามนฺตา
มูล นัย	อนุ.วิ.	นเวว นามมุลมุลานิ, อวเสสา นามา ฐมา น นามมุลมูลา.	อเหตุกํ นามํ นามมูเลน น เอกมุลมุลํ, สเหตุกํ นามํ นามมูเลน เอกมุลมุลลํ.	มุลานิ ยานิ เอกโต อูปฺปชฺชุนฺติ นามมุลานิ เอกมุลมุลานิ เจว อญฺญมญฺญมุลมุลานิ จ, อวเสสา นามมุลสหชาตา ฐมา นามมูเลน เอกมุลมูลา น จ อญฺญมญฺญมุลมูลา.
	ปฏิ.วิ.	อามนฺตา	นามสมฺภูจฺจํ ฐปํ นามมูเลน เอกมุลมุลํ น นามํ, นามํ นามมูเลน เอกมุลมุลญฺเจว นามญฺจ.	อามนฺตา
มูล นัย	อนุ.วิ.	อเหตุกํ นามํ น นามมุลกํ, สเหตุกํ นามํ นามมุลกํ.	อเหตุกํ นามํ นามมูเลน น เอกมุลกํ, สเหตุกํ นามํ นามมูเลน เอกมุลกํ.	มุลานิ ยานิ เอกโต อูปฺปชฺชุนฺติ นามมุลานิ เอกมุลกานิ เจว อญฺญมญฺญมุลกานิ จ, อวเสสา นามมุลสหชาตา ฐมา นามมูเลน เอกมุลกา น จ อญฺญมญฺญมุลกา.
	ปฏิ.วิ.	นามสมฺภูจฺจํ ฐปํ นามมุลกํ น นามํ, นามํ นามมุลกญฺเจว นามญฺจ.	นามสมฺภูจฺจํ ฐปํ นามมูเลน เอกมุลกํ น นามํ, นามํ นามมูเลน เอกมุลกญฺเจว นามญฺจ.	อามนฺตา
มูล นัย	อนุ.วิ.	อเหตุกํ นามํ น นามมุลมุลกํ, อเหตุกํ นามํ นามมุลมุลกํ.	อเหตุกํ นามํ นามมูเลน น เอกมุลมุลกํ, สเหตุกํ นามํ นามมูเลน เอกมุลมุลกํ.	มุลานิ ยานิ เอกโต อูปฺปชฺชุนฺติ นามมุลานิ เอกมุลมุลกานิ เจว อญฺญมญฺญมุลมุลกานิ จ, อวเสสา นามมุลสหชาตา ฐมา นามมูเลน เอกมุลมุลกา น จ อญฺญมญฺญมุลมุลกา.
	ปฏิ.วิ.	นามสมฺภูจฺจํ ฐปํ นามมุลมุลกํ น นามํ, นามํ นามมุลมุลกญฺเจว นามญฺจ.	นามสมฺภูจฺจํ ฐปํ นามมูเลน เอกมุลมุลกํ น นามํ, นามํ นามมูเลน เอกมุลมุลกญฺเจว นามญฺจ.	อามนฺตา

สรุปโครงสร้าง มูลวาระ นามบท

นามบท

ยมกะ นัย		มูลยมกะ				เอกมูลยมกะ				อัญญมัญญมูลยมกะ			
		สันนิฐานบท		สังสยบท		สันนิฐานบท		สังสยบท		สันนิฐานบท		สังสยบท	
มูลนัย มูลมูลนัย	อนุ.ป.	89-52-นิพ	>	9	ปริ,อ	อเท.18-12(-ฉันทะ) โม.เจในโม.2-นิพ และสเท.จิ.71-เจ.52 (-โม.เจในโม.2) (รวมแล้วได้ 89-52-นิพ)	>	สเท.จิ.71-เจ.52 (-โม.เจในโม.2)	ปริ,ต	สเท.จิ.71-เจ.46(-9) สเท.จิ.17 ในปัญจโว ปัญจโว.สเทปฏิก นามมูล9 (-โม.เจในโม.2)	>	นามมูล 9 (-โม.เจในโม.2)	ปริ,อ
	ปฏิบัติ.ป.	9	=	9	ปัจ,ปฏิบัติ	สเท.จิ.17 ในปัญจโว ปัญจโว.สเทปฏิก และสเท.จิ.71-เจ.52 (-โม.เจในโม.2)	>	สเท.จิ.71-เจ.52 (-โม.เจในโม.2)	ปริ,ต	นามมูล 9 (-โม.เจในโม.2)	=	นามมูล 9 (-โม.เจในโม.2)	ปัจ,ปฏิบัติ
มูลกนัย มูลมูลกนัย	อนุ.ป. ปฏิบัติ.ป.	เหมือนกับเอกมูลยมกะในมูลนัย, มูลมูลนัย				เหมือนกับเอกมูลยมกะในมูลนัย, มูลมูลนัย							

ข้อควรปฏิบัติ ท่องจำบาลี ปุ. วิ. และองค์ธรรมให้แม่นยำ ในส่วนขององค์ธรรมมีส่วนที่ต้องท่องจำเฉพาะ เพียงแค่ 3 ยมกะ คือ มูลยมกะ, เอกมูลยมกะ,

อัญญมัญญมูลยมกะ ในมูลนัย เท่านั้น องค์ธรรมในส่วนอื่น ๆ จะเหมือนกัน ในตารางได้ใช้เส้นสีเข้มแบ่งเป็นกรอบไว้ เพื่อแยกแ่งการสังเกต

แสดงปฏิจจวัตติตตะเป็นบาลีไทย พร้อมทั้งแสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส ในนามบท

มูลนัย มูลยมกะ

<div style="text-align: center;">ยมกะ</div> <div style="text-align: center;">นัย</div>	<อนุโลมปุจฉา>	มูลยมกะ <ปฏิโลมปุจฉา>
มูลนัย	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ นามา ธมฺมา, สพุเพ เต นามมฺลาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นนาม มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่านามมฺล ไช้ไหม ?</p> <p>วิ. นเวว นามมฺลานิ, อวเสสา นามา ธมฺมา น นามมฺลา. กุศลมฺล ๓ อกุศลมฺล ๓ อพยากตมฺล ๓ เพียง ๙ เท่านั้น ชื่อว่านามมฺล, นามธรรมที่เหลือนอกนั้น ไม่ ชื่อว่านามมฺล.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ นามา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต นามมฺลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ จิต ๘๘ เจตสิก ๕๒ นิพพาน องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ นามมฺล ๙ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปัญณปัญหา ถามว่า ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นนาม มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่านามมฺล ไช้ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา นามมฺล ๙ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในนุริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า นเวว นามมฺลานิ</p> <p style="text-align: center;">แล้วทรงยกเอา จิต ๘๘ เจตสิก ๕๖ (เว้นนามมฺล ๙) นิพพาน ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อวเสสา นามา ธมฺมา น นามมฺลา</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน นามมฺลา, สพุเพ เต ธมฺมา นามาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่านามมฺล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ไช้ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไช้.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน นามมฺลา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา นามา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ นามมฺล ๙ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉนปัญหา ถามว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่านามมฺล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ไช้ไหม ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวัตติตตะ ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสันนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่า นามมฺล ๙ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นนาม ด้วย</p>
หลักสูตร น.45-46	คำวิสันนินอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัตสนวัตติตตะ ที่มีวิภัคค์โดยอ้อม	

มูลนัย เอกมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>เอกมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฎิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ นามา ธมฺมา, สพุเพ เต นามมูเลน เอกมฺลาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นนาม มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมูล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อเหตุกํ นามํ นามมูเลน น เอกมฺลํ, สเหตุกํ นามํ นามมูเลน เอกมฺลํ. นามธรรมที่เป็นอเหตุกะ ไม่มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมูล, นามธรรมที่เป็นสเหตุกะ มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมูล.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ นามา ธมฺมา เป็นสันนิฐานบท สพุเพ เต นามมูเลน เอกมฺลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฐานบท ได้แก่ อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ) โมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒ นิพพาน และ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒)</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปฺถนปัญหา ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นนาม มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมูล ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ) โมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒ นิพพาน ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อเหตุกํ นามํ นามมูเลน น เอกมฺลํ</p> <p>แล้วทรงยกเอา สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า สเหตุกํ นามํ นามมูเลน เอกมฺลํ.</p> <p>หลักสูตร น.46-47 คำวิชันนาในปฎิโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิภัคค์โดยตรง</p>	<p>ปฎิ.ปุ. เย วา ปน นามมูเลน เอกมฺลา, สพุเพ เต ธมฺมา นามาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. นามสมฺภูจฺจํ รูปํ นามมูเลน เอกมฺลํ น นามํ, นามํ นามมูเลน เอกมฺลญฺเจว นามญฺจ. รูปซึ่งมีนามเป็นสมฺภูจฺจํ มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมูล แต่ไม่ใช่ เป็นนาม, นามธรรม มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมูล ก็ใช่ เป็นนาม ก็ใช่.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฎิโลมปุจฉา เย วา ปน นามมูเลน เอกมฺลา เป็นสันนิฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา นามา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฐานบท ได้แก่ สเหตุกจิตตชรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิจิต ปัญจโวการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป และ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒)</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปฺถนปัญหา ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา สเหตุกจิตตชรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิจิต ปัญจโวการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า นามสมฺภูจฺจํ รูปํ นามมูเลน เอกมฺลํ น นามํ</p> <p>แล้วทรงยกเอา สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า นามํ นามมูเลน เอกมฺลญฺเจว นามญฺจ.</p> <p>คำวิชันนาในปฎิโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิภัคค์โดยตรง</p>

มูลนัย อัญญมัญญมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>อัญญมัญญมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ นามมูเลน เอกมูลา ธมฺมา, สพุเพ เต นามมูเลน อญฺญมญฺญมูลาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับนามมุล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. มุลานิ ยานิ เอกโต ออุปฺชชฺชติ นามมุลานิ เอกมุลานิ เจว อญฺญมญฺญมุลานิ จ, อวเสสา นามมุลสหชาตา ธมฺมา นามมูเลน เอกมูลา น จ อญฺญมญฺญมูลา. นามมุลเหล่าใด เกิดขึ้นคราวเดียวกัน นามมุลเหล่านั้น มีมูลเป็นอันเดียวกัน ก็ใช่ ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน ก็ใช่, ธรรมที่เกิดพร้อมกันกับนามมุลที่เหลือนอกนั้น มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมุล แต่ไม่ ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ นามมูเลน เอกมูลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต นามมูเลน อญฺญมญฺญมูลา เป็นสังสยบท องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๔๖ (เว้นนามมุล ๙) สเหตุกจิตตชรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ ปัจจุโวการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป และ นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปฺพณปัญหา ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับนามมุล ใช่ไหม ?</i> พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า มุลานิ ยานิ เอกโต ออุปฺชชฺชติ นามมุลานิ เอกมุลานิ เจว อญฺญมญฺญมุลานิ จ แล้วทรงยกเอา สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๔๖ (เว้นนามมุล ๙) สเหตุกจิตตชรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ ปัจจุโวการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจจุโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อวเสสา นามมุลสหชาตา ธมฺมา นามมูเลน เอกมูลา น จ อญฺญมญฺญมูลา</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน นามมูเลน อญฺญมญฺญมูลา, สพุเพ เต ธมฺมา นามาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ใช่.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน นามมูเลน อญฺญมญฺญมูลา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา นามา เป็นสังสยบท องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ใช่ไหม ?</i> พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัยชานา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยชานารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะฉะนั้น นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นนาม ด้วย</p>

หลักสูตร น.47-48

คำวิสัยชานาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น **สรุปทิสสนวิสัยชานา** ที่มีวิงค์โดยอ้อม

มูลมูลน้อย มุลยมกะ

<p>นมกะ น้อย</p>	<p>มุลยมกะ <อนุโลมปุจฉา></p>	<p>มุลยมกะ <ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลมูลน้อย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ นามา ธมฺมา, สพุเพ เต นามมุลมุลลาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นนาม มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่ามุลที่เป็นนามมุล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. นเวว นามมุลมุลลานิ, อวเสสา นามา ธมฺมา น นามมุลมุลลา. กุศลมุล ๓ อกุศลมุล ๓ อพยากตมุล ๓ เพียง ๙ เท่านั้น ชื่อว่ามุลที่เป็นนามมุล, นามธรรมที่เหลือนอกนั้น ไม่ ชื่อว่ามุลที่เป็นนามมุล.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ นามา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต นามมุลมุลลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ จิต ๘๙ เจตสิก ๕๒ นิพพาน องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ นามมุล ๙ เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปัญณปัญหา ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นนาม มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่ามุลที่เป็นนามมุล ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา นามมุล ๙ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า นเวว นามมุลมุลลานิ</p> <p>แล้วทรงยกเอา จิต ๘๙ เจตสิก ๕๒ (เว้นนามมุล ๙) นิพพาน ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อวเสสา นามา ธมฺมา น นามมุลมุลลา</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน นามมุลมุลลา, สพุเพ เต ธมฺมา นามาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ามุลที่เป็นนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ใช่.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน นามมุลมุลลา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา นามา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ นามมุล ๙ องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ามุลที่เป็นนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัย ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยรับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่า นามมุล ๙ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นนาม ด้วย</p>
<p>หลักสูตร น.48-49</p>	<p>คำวิสัยในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัย ที่มีวิงค์โดยอ้อม</p>	

มูลมูลนัย เอกมุลยมกะ

นัย	เอกมุลยมกะ	
	<อนุโลมปจฺจนา>	<ปฏิโลมปจฺจนา>
<p>มูลมูลนัย</p> <p>อนุ.ปฺ. เยเกจิ นามา ธมฺมา, สพุเพ เต นามมฺulen เอกมุลมฺลาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นนาม มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมูล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อเหตุกํ นามํ นามมฺulen น เอกมุลมฺลํ, สเหตุกํ นามํ นามมฺulen เอกมุลมฺลํ. นามธรรมที่เป็นอเหตุกะ ไม่มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมูล, นามธรรมที่เป็นสเหตุกะ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมูล.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปจฺจนา เยเกจิ นามา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต นามมฺulen เอกมุลมฺลา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ) โมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒ นิพพาน และ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒)</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปฺถนปัญหา ถาว่า ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นนาม มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมูล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ) โมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒ นิพพาน</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อเหตุกํ นามํ นามมฺulen น เอกมุลมฺลํ</p> <p>แล้วทรงยกเอา สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒)</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า สเหตุกํ นามํ นามมฺulen เอกมุลมฺลํ</p> <p>หลักสูตร น.49-50 คำวิสาขนาในปฏิโลมปจฺจนาเป็น สรูปทสสนวิสาขนา ที่มีวิภังค์โดยตรง</p>	<p>ปฏิ.ปฺ. เย วา ปน นามมฺulen เอกมุลมฺลา, สพุเพ เต ธมฺมา นามาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. นามสมฺภูจฺจานํ รูปํ นามมฺulen เอกมุลมฺลํ น นามํ, นามํ นามมฺulen เอกมุลมฺลญฺเจว นามญฺจ. รูปซึ่งมีนามเป็นสมฺภูจฺจาน มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมูล แต่ไม่ใช่ เป็นนาม, นามธรรม มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมูล ก็ใช่ เป็นนาม ก็ใช่.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปจฺจนา เย วา ปน นามมฺulen เอกมุลมฺลา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา นามา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ สเหตุกจิตตชฺรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมि ปัญจโวการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชฺรูป และ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒)</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปฺถนปัญหา ถาว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ไซ้ใหม่ ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา สเหตุกจิตตชฺรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิ ปัญจโวการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชฺรูป</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า นามสมฺภูจฺจานํ รูปํ นามมฺulen เอกมุลมฺลํ น นามํ</p> <p>แล้วทรงยกเอา สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒)</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า นามํ นามมฺulen เอกมุลมฺลญฺเจว นามญฺจ.</p> <p>คำวิสาขนาในปฏิโลมปจฺจนาเป็น สรูปทสสนวิสาขนา ที่มีวิภังค์โดยตรง</p>	

มูลมูลนัย อัญญมัญญมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>อัญญมัญญมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลมูลนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ นามมูเลน เอกมุลมูลา ธมฺมา, สพุเพ เต นามมูเลน อญฺญมญฺญมุลมูลาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่ามูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับนามมุล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. มุลานิ ยานิ เอกโต อูปฺปชฺชนฺติ นามมุลานิ เอกมุลมุลานิ เจว อญฺญมญฺญมุลมุลานิ จ, อวเสสา นามมุลสหชาตา ธมฺมา นามมูเลน เอกมุลมุลาน น จ อญฺญมญฺญมุลมุลาน. นามมุลเหล่าใด เกิดขึ้นคราวเดียวกัน นามมุลเหล่านั้น มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกัน ก็ใช่ ชื่อว่ามูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน ก็ใช่, ธรรมที่เกิดพร้อมกันกับนามมุลที่เหลือนอกนั้น มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันและกันกับนามมุล แต่ไม่ ชื่อว่ามูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ นามมูเลน เอกมุลมูลา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต นามมูเลน อญฺญมญฺญมุลมุลาน เป็นสังสยบท องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๔๖ (เว้นนามมุล ๙) สเหตุกจิตตชรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมि ปัจจุโวการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป และ นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริบูรณ์ปัญหา ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ชื่อว่ามูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับนามมุล ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า มุลานิ ยานิ เอกโต อูปฺปชฺชนฺติ นามมุลานิ เอกมุลมุลานิ เจว อญฺญมญฺญมุลมุลานิ จ แล้วทรงยกเอา สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๔๖ (เว้นนามมุล ๙) สเหตุกจิตตชรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ ปัจจุโวการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า อวเสสา นามมุลสหชาตา ธมฺมา นามมูเลน เอกมุลมุลาน น จ อญฺญมญฺญมุลมุลาน</p> <p>หลักสูตร น.50-51 คำวิสัยชานาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัยชานา ที่มีวิงค์โดยอ้อม</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน นามมูเลน อญฺญมญฺญมุลมุลาน, สพุเพ เต ธมฺมา นามาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ามูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน นามมูเลน อญฺญมญฺญมุลมุลาน เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา นามา เป็นสังสยบท องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด ชื่อว่ามูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัยชานา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยชานารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท</p> <p>เพราะว่า นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นนาม ด้วย</p>

มูลกนัย มูลยมกะ

ยมกะ นัย	มูลกนัย	มูลยมกะ
	<อนุโลมปจฺจ>	<ปฎิโลมปจฺจ>
<p>มูลกนัย</p>	<p>อนุ.ป. เยเกจิ นามา ธมฺมา, สพุเพ เต นามมูลกาทิ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นนาม มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีนามมูล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อเหตุกํ นามํ น นามมูลกํ, สเหตุกํ นามํ นามมูลกํ. นามธรรมที่เป็นอเหตุกะ ไม่ มีนามมูล, นามธรรมที่เป็นสเหตุกะ มีนามมูล.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปจฺจ เยเกจิ นามา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต นามมูลกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ) โมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒ นิพพาน และ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒)</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปฺปนฺนปัญหา ถาว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นนาม มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีนามมูล ไซ้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ) โมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒ นิพพาน ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อเหตุกํ นามํ น นามมูลกํ, แล้วทรงยกเอา สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า สเหตุกํ นามํ นามมูลกํ</p> <p>หลักสูตร น.51-52 คำวิสาขนาในปฎิโลมปจฺจนี้เป็น สรูปทสฺสนวิสาขนา ที่มีวิภังค์โดยตรง</p>	<p>ปฎิ.ป. เย วา ปน นามมูลกา, สพุเพ เต ธมฺมา นามาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีนามมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. นามสมฺภูจฺจํ รูปํ นามมูลกํ น นามํ, นามํ นามมูลกญฺเจว นามญฺจ. รูปซึ่งมีนามเป็นสมฺภูจฺจํ มีนามมูล แต่ไม่ใช่ เป็นนาม, นามธรรม มีนามมูล ก็ไซ้ เป็นนาม ก็ไซ้.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฎิโลมปจฺจ เย วา ปน นามมูลกา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา นามา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ สเหตุกจิตตชฺรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิจิต ปัญจโวการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชฺรูป และ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒)</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปฺปนฺนปัญหา ถาว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีนามมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ไซ้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา สเหตุกจิตตชฺรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิจิต ปัญจโวการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชฺรูป ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า นามสมฺภูจฺจํ รูปํ นามมูลกํ น นามํ แล้วทรงยกเอา สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า นามํ นามมูลกญฺเจว นามญฺจ.</p> <p>คำวิสาขนาในปฎิโลมปจฺจนี้เป็น สรูปทสฺสนวิสาขนา ที่มีวิภังค์โดยตรง</p>

มูลกนัย เอกมุลยมกะ

ยมกะ นัย	เอกมุลยมกะ	
	<อนุโลมปจฺจ>	<ปฏิโลมปจฺจ>
<p>มูลกนัย</p>	<p>อนุ.ป. เยเกจิ นามา ธมฺมา, สพฺเพ เต นามมฺulen เอกมฺลกาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นนาม มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมูล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อเหตุกํ นามํ นามมฺulen น เอกมฺลกํ, สเหตุกํ นามํ นามมฺulen เอกมฺลกํ. นามธรรมที่เป็นอเหตุกะ ไม่ มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมูล, นามธรรมที่เป็นสเหตุกะ มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมูล.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุโลมปจฺจา เยเกจิ นามา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพฺเพ เต นามมฺulen เอกมฺลกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ) โมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒ นิพพาน และ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒)</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปฺปนฺนปัญหา ถาถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นนาม มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมูล ไซ้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ) โมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒ นิพพาน ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อเหตุกํ นามํ นามมฺulen น เอกมฺลกํ</p> <p>แล้วทรงยกเอา สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า สเหตุกํ นามํ นามมฺulen เอกมฺลกํ.</p> <p>หลักสูตร น.52-53 คำวิชันนาในปฏิโลมปจฺจานี้เป็น สรูปทสฺสนวิชันนา ที่มีวิภัคฺโดยตรง</p>	<p>ปฏิ.ป. เย วา ปน นามมฺulen เอกมฺลกา, สพฺเพ เต ธมฺมา นามาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. นามสมฺภูจฺจํ รูปํ นามมฺulen เอกมฺลกํ น นามํ, นามํ นามมฺulen เอกมฺลกญฺเจว นามญฺจ. รูปซึ่งมีนามเป็นสมฺภูจฺจํ มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมูล แต่ไม่ใช่ เป็นนาม, นามธรรม มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมูล ก็ใช่ เป็นนาม ก็ใช่.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปจฺจา เย วา ปน นามมฺulen เอกมฺลกา เป็นสันนิฏฐานบท สพฺเพ เต ธมฺมา นามา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ สเหตุกจิตตชฺรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิจ ปัญจโวการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชฺรูป และ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒)</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปฺปนฺนปัญหา ถาถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมูล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ไซ้ใหม่ ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา สเหตุกจิตตชฺรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิจ ปัญจโวการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชฺรูป ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า นามสมฺภูจฺจํ รูปํ นามมฺulen เอกมฺลกํ น นามํ</p> <p>แล้วทรงยกเอา สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า นามํ นามมฺulen เอกมฺลกญฺเจว นามญฺจ.</p> <p>คำวิชันนาในปฏิโลมปจฺจานี้เป็น สรูปทสฺสนวิชันนา ที่มีวิภัคฺโดยตรง</p>

มูลกนัย อัญญมัญญมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>อัญญมัญญมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปุจฉา></p>	<p><ปฏิโลมปุจฉา></p>
<p>มูลกนัย</p>	<p>อนุ.ปุ. เยเกจิ นามมูเลน เอกมุลกา ธมฺมา, สพุเพ เต นามมูเลน อญฺญมญฺญมุลกาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลซึ่งกันและกันกับนามมุล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. มุลานิ ยานิ เอกโต ออุปฺชฺชุนฺติ นามมุลานิ เอกมุลกาणि เจว อญฺญมญฺญมุลกาणि จ, อวเสสา นามมุลสหชาตา ธมฺมา นามมูเลน เอกมุลกา น จ อญฺญมญฺญมุลกา. นามมุลเหล่าใด เกิดขึ้นคราวเดียวกัน นามมุลเหล่านั้น มีมูลเป็นอันเดียวกัน ก็ใช่ มีมูลซึ่งกันและกัน ก็ใช่, ธรรมที่เกิดพร้อมกันกับนามมุลที่เหลือนอกนั้น มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมุล แต่ไม่ใช่ มีมูลซึ่งกันและกัน.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปุจฉา เยเกจิ นามมูเลน เอกมุลกา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต นามมูเลน อญฺญมญฺญมุลกา เป็นสังสยบท องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๔๖ (เว้นนามมุล ๙) สเหตุกจิตตชรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจฉาวิการภูมิ ปัจฉาวิการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป และ นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) เท่านั้น ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา ถามว่า ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลเป็นอันเดียวกันกับนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลซึ่งกันและกันกับนามมุล ใช่ไหม ? พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า มุลานิ ยานิ เอกโต ออุปฺชฺชุนฺติ นามมุลานิ เอกมุลกาणि เจว อญฺญมญฺญมุลกาणि จ แล้วทรงยกเอา สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๔๖ (เว้นนามมุล ๙) สเหตุกจิตตชรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจฉาวิการภูมิ ปัจฉาวิการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อวเสสา นามมุลสหชาตา ธมฺมา นามมูเลน เอกมุลกา น จ อญฺญมญฺญมุลกา คำวิสัยชานาในอนุโลมปุจฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัยชานา ที่มีวิภังค์โดยอ้อม</p>	<p>ปฏิ.ปุ. เย วา ปน นามมูเลน อญฺญมญฺญมุลกา, สพุเพ เต ธมฺมา นามาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลซึ่งกันและกันกับนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ไซ.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปุจฉา เย วา ปน นามมูเลน อญฺญมญฺญมุลกา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา นามา เป็นสังสยบท องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา ถามว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลซึ่งกันและกันกับนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ใช่ไหม ? พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัยชานา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยชานารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท เพราะว่า นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมูลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นนาม ด้วย</p>

มูลมุลกนัย มุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>มุลยมกะ</p>	
	<อนุโลมปจฺจ>	<ปฏิโลมปจฺจ>
<p>มูลมุลกนัย</p>	<p>อนุ.ป. เยเกจิ นามา ธมฺมา, สฬฺเพ เต นามมุลมุลกาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นนาม มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เป็นนามมุล ไซ้ไหม ?</p> <p>วิ. อเหตุกํ นามํ น นามมุลมุลกํ, สเหตุกํ นามํ นามมุลมุลกํ. นามธรรมที่เป็นอเหตุกะ ไม่มีมูลที่เป็นนามมุล, นามธรรมที่เป็นสเหตุกะ มีมูลที่เป็นนามมุล.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปจฺจา เยเกจิ นามา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สฬฺเพ เต นามมุลมุลกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ) โมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒ นิพพาน และ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒)</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปฺถนปัญหา ถาว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นนาม มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เป็นนามมุล ไซ้ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ) โมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒ นิพพาน</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า อเหตุกํ นามํ น นามมุลมุลกํ, แล้วทรงยกเอา สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒)</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า สเหตุกํ นามํ นามมุลมุลกํ</p> <p>หลักสูตร น.55 คำวิชันนาในปฏิโลมปจฺจานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิภัคฺ์โดยตรง</p>	<p>ปฏฺ.ป. เย วา ปน นามมุลมุลกา, สฬฺเพ เต ธมฺมา นามาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เป็นนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ไซ้ไหม ?</p> <p>วิ. นามสมุฏฺจานํ รูปํ นามมุลมุลกํ น นามํ, นามํ นามมุลมุลกญฺเจว นามญฺจ. รูปซึ่งมีนามเป็นสมุฏฺจาน มีมูลที่เป็นนามมุล แต่ไม่ใช่ เป็นนาม, นามธรรม มีมูลที่เป็นนามมุล ก็ใช่ เป็นนาม ก็ใช่.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปจฺจา เย วา ปน นามมุลมุลกา เป็นสันนิฏฐานบท สฬฺเพ เต ธมฺมา นามา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ สเหตุกจิตตชรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิ ปัญจโวการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป และ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒)</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปฺถนปัญหา ถาว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เป็นนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ไซ้ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา สเหตุกจิตตชรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิ ปัญจโวการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า นามสมุฏฺจานํ รูปํ นามมุลมุลกํ น นามํ</p> <p>แล้วทรงยกเอา สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒)</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า นามํ นามมุลมุลกญฺเจว นามญฺจ.</p> <p>คำวิชันนาในปฏิโลมปจฺจานี้เป็น สรูปทัสสนวิชันนา ที่มีวิภัคฺ์โดยตรง</p>

มูลมูลกนัย เอกมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>เอกมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุโลมปจฺฉา></p>	<p><ปฏิโลมปจฺฉา></p>
<p>มูลมูลกนัย</p>	<p>อนุ.ป. เยเกจิ นามา ธมฺมา, สพุเพ เต นามมฺulen เอกมุลมุลกาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นนาม มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมุล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. อเหตุกํ นามํ นามมฺulen น เอกมุลมุลกํ, สเหตุกํ นามํ นามมฺulen เอกมุลมุลกํ. นามธรรมที่เป็นอเหตุกะ ไม่มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมุล, นามธรรมที่เป็นสเหตุกะ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมุล.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในอนุโลมปจฺฉา เยเกจิ นามา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต นามมฺulen เอกมุลมุลกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ) โมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒ นิพพาน และ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒)</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปฺถนปัญหา ถาว่า ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่เป็นนาม มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมุล ไซ้ใหม่ ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา อเหตุกจิต ๑๘ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ) โมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒ นิพพาน</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อเหตุกํ นามํ นามมฺulen น เอกมุลมุลกํ</p> <p>แล้วทรงยกเอา สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒)</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า สเหตุกํ นามํ นามมฺulen เอกมุลมุลกํ</p> <p>หลักสูตร น.56-57 คำวิสัยชานาในปฏิโลมปจฺฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัยชานา ที่มีวิภังค์โดยตรง</p>	<p>ปฏิ.ป. เย วา ปน นามมฺulen เอกมุลมุลกา, สพุเพ เต ธมฺมา นามาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ไซ้ใหม่ ?</p> <p>วิ. นามสมฺภูจฺจํ รูปํ นามมฺulen เอกมุลมุลกํ น นามํ, นามํ นามมฺulen เอกมุลมุลกญฺเจว นามญฺจ. รูปซึ่งมีนามเป็นสมฺภูจฺจํ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมุล แต่ไม่ใช่ เป็นนาม, นามธรรม มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมุล ก็ใช่ เป็นนาม ก็ใช่.</p> <p style="text-align: center;">แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</p> <p>ในปฏิโลมปจฺฉา เย วา ปน นามมฺulen เอกมุลมุลกา เป็นสันนิฏฐานบท สพุเพ เต ธมฺมา นามา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ สเหตุกจิตตชรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิจ ปัญจโวการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป และ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒)</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปฺถนปัญหา ถาว่า หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ไซ้ใหม่ ?</p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ ด้วยการยกเอา สเหตุกจิตตชรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัญจโวการภูมิจ ปัญจโวการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า นามสมฺภูจฺจํ รูปํ นามมฺulen เอกมุลมุลกํ น นามํ</p> <p>แล้วทรงยกเอา สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๕๒ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒)</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า นามํ นามมฺulen เอกมุลมุลกญฺเจว นามญฺจ.</p> <p>คำวิสัยชานาในปฏิโลมปจฺฉานี้เป็น สรูปทัสสนวิสัยชานา ที่มีวิภังค์โดยตรง</p>

มูลมุลกนัย อัญญมัญญมุลยมกะ

<p>ยมกะ นัย</p>	<p>อัญญมัญญมุลยมกะ</p>	
	<p><อนุลอมปจจา></p>	<p><ปฏิโลมปจจา></p>
<p>มูลมุลกนัย</p>	<p>อน.ป. เยเกจิ นามมูเลน เอกมุลมุลกา ธมฺมา, สฬฺเพ เต นามมูเลน อญฺญมญฺญมุลมุลกาติ ? ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับนามมุล ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. มุลานิ ยานิ เอกโต อุปฺปชฺชนฺติ นามมุลานิ เอกมุลมุลกานิ เจว อญฺญมญฺญมุลมุลกานิ จ, อวเสสา นามมุลสฬฺชาตา ธมฺมา นามมูเลน เอกมุลมุลกา น จ อญฺญมญฺญมุลมุลกา. นามมุลเหล่าใด เกิดขึ้นคราวเดียวกัน นามมุลเหล่านั้น มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกัน ก็ใช่ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน ก็ใช่, ธรรมที่เกิดพร้อมกันกับนามมุลที่เหลือนอกนั้น มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมุล แต่ไม่ มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกัน.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในอนุลอมปจจา เยเกจิ นามมูเลน เอกมุลมุลกา ธมฺมา เป็นสันนิฏฐานบท สฬฺเพ เต นามมูเลน อญฺญมญฺญมุลมุลกา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๔๖ (เว้นนามมุล ๙) สเหตุกจิตตชรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ ปัจจุโวการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป และ นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒)</p> <p>องค์ธรรมของสังสยบท ได้แก่ นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) เท่านั้น</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปริปุณณปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>ธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่ง มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับนามมุล ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า มุลานิ ยานิ เอกโต อุปฺปชฺชนฺติ นามมุลานิ เอกมุลมุลกานิ เจว อญฺญมญฺญมุลมุลกานิ จ แล้วทรงยกเอา สเหตุกจิต ๗๑ เจตสิก ๔๖ (เว้นนามมุล ๙) สเหตุกจิตตชรูป ๑๗ ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในปัจจุโวการภูมิ ปัจจุโวการสเหตุกปฏิสนธิกัมมชรูป</p> <p>ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท</p> <p>ดังแสดงว่า อวเสสา นามมุลสฬฺชาตา ธมฺมา นามมูเลน เอกมุลมุลกา น จ อญฺญมญฺญมุลมุลกา</p>	<p>ปฏิ.ป. เย วา ปน นามมูเลน อญฺญมญฺญมุลมุลกา, สฬฺเพ เต ธมฺมา นามาติ ? หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ใช่ไหม ?</p> <p>วิ. อามนฺตา ใช่.</p> <p style="text-align: center;"><u>แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส</u></p> <p>ในปฏิโลมปจจา เย วา ปน นามมูเลน อญฺญมญฺญมุลมุลกา เป็นสันนิฏฐานบท สฬฺเพ เต ธมฺมา นามา เป็นสังสยบท</p> <p>องค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ได้แก่ นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) องค์ธรรมของสังสยบท เหมือนกัน</p> <p>ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็น ปัจฉาปัญหา</p> <p>ถามว่า <i>หรือว่า ธรรมเหล่าใด มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับนามมุล มีอยู่, ธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นนาม ใช่ไหม ?</i></p> <p>พระองค์จึงทรงแก้โดย ปฏิวจนวิสัยชานา ว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยชานารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบท</p> <p>เพราะว่า นามมุล ๙ (เว้นโมหเจตสิกที่ในโมหมุลจิต ๒) ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ เป็นนาม ด้วย</p>
<p>หลักสูตร น.57-58</p>	<p>คำวิสัยชานาในอนุลอมปจจານี้เป็น สรุปทิสสนวิสัยชานา ที่มีวิภัคค์โดยอ้อม</p>	